

RECEPT ZA SOŽITJE

DRAGO LEGIŠA

Ko se tudi pri našem časniku odpravljamo na dvotedenske počitnice, menimo, da je prav, če na tem mestu tokrat ne obravnavamo težkih, duhamornih vprašanj, saj bomo že tako morali v naslednjih tednih gotovo posvečati takšnim problemom največjo pozornost. Odločili smo se za nekaj, kar more in mora v nas, piscih in bralcih, vzbujati zadoščenje in zadovoljstvo ter nas opogumljati za boje, ki nas čakajo v prihodnosti.

Na tem mestu zato danes opozarjamo na pomemben in pomenljiv intervju, ki ga je časnikar italijanskega tržaškega dnevnika imel z bivšim tržaškim županom in evropskim poslancem, odvetnikom in pisateljem Manliom Cecovinijem. Intervju je bil objavljen v torek, 30. julija.

Sedanji tržaški župan Illy bi se moral zanimati - je med drugim dejal odv. Cecovini - za ureditev naslednjih treh vprašanj: za pristanišče, za prometne zveze in za Evropo. "Župana pa bi opogumljal, je takoj pristavil, naj si prizadeva, da bi se rešilo še eno veliko vprašanje, to je sožitje". "Slovensko manjšino moramo obravnavati kot del nas samih; pomagati ji moramo, da bo premagala atavistični strah. Prvi korak moramo napraviti mi. Če je manjšina nekoliko privilegirana, me ne škandalizira, saj se tako dogaja v vseh omikanih deželah. Jasno je, da imajo Slovenci različno kulturo, a ko slišim o neki domnevni italijanski superiornosti, mi gre na smeh. V Sloveniji, z razliko od Italije, ni nepismenosti. Slovenci v Trstu govorijo oba jezika. Moremo mi trditi isto?"

Dr. Cecovini, ki je bil med ustanovitelji Liste za Trst, je še povedal, da je "enake misli izražal tudi na zborovanjih Liste", poslušalci pa da ga niso izžvigali "le iz spoštovanja do njegove osebe". "Videval pa sem nekatere obraze...", je pomenljivo dodal.

Sožitje, ki predpostavlja obstoj enakopravnih osebkov - v našem primeru italijanske večine in slovenske manjšine - pa ni pomembno in celo odločilno za nadaljnjo usodo Trsta, temveč je temeljnega pomena za celotno deželo Furlanijo Julijsko krajino. Kot smo že napisali na začetku, nas zelo veseli, da tako markantna osebnost, kakršna je v italijanskem javnem življenju, tako v kulturi kot politiki, Manlio Cecovini, poudarja stališča, ki so enaka našim. To je za nas razlog več, da vztrajamo in da bomo vztrajali tudi v prihodnosti v prizadevanjih, da bi se končno le zares udeležilo sožitje, o katerem je tu govor.

Kot je napisal naš sodelavec, prof. Janko Jež v zadnji številki Novega glasa, pa so nekateri znani tržaški italijanski kulturniki že tik pred prvo svetovno vojno dobili od takrat gotovo vodilnega italijanskega kulturnega delavca recept, kaj naj naredijo, da se v Trstu stanje spremeni na boljše. Giuseppe Prezzolini je namreč tako govoril Tržačanu Scipiu Slataperju: "Praviš, da tržaški Italijani in tudi ti sam nič ne veš o teh Slovencih, da ne poznate njihove kulture, njihove zgodovine, njihovega slovstva. Ali veš, zakaj se to dogaja? To je posledica dejstva, da ne poznate njihovega jezika. Nauči se slovensčine, pa boš vse probleme rešil!"

Recept je po našem še danes veljaven.

PRIMER PRIEBKE ZASENČIL OSTALE DOGODKE

Proces proti nacističnemu častniku Erichu Priebkeju in zlasti zares osupljiva razsodba vojaškega sodišča v Rimu sta zasenčila italijansko notranjepolitično in parlamentarno življenje.

Omeniti pa je treba kljub temu dva dogodka, ki sta pomembna za nadaljnje dogajanje v Italiji. Parlament je odobril finančni manever in izglasoval zakon, ki ustanavlja dvodomno parlamentarno komisijo z nalogo, da pripravi zakonsko besedilo o ustavnih in institucionalnih reformah.

Vlada je v zvezi s finančnim manevrom v višini 16 tisoč milijard naredila konec dolgim in zamudnim razpravam s tem, da je hkrati zahtevala glasovanje o zaupnici. Za zaupnico in torej za finančni manever so poleg parlamentarcev Oljke glasovali tudi pristaši Stranke komunistične prenove, ki je med volilno kampanjo bila Oljkina zaveznica. Predlog vlade o njenem manevru je bil tako gladko sprejet.

Mnogo težavneje je bilo pri izvolitvi dvodomne komisije (35 senatorjev in 35 poslancev). Parlamentarci Severne lige so namreč izvajali obstrukcijo in je med zasedanjem poslanske zbornice večkrat prišlo do fizičnega obračunavanja. Voditelj Severne lige Umberto Bossi pa je to priložnost izkoristil za naravnost senzacionalno napoved: dne 15. septembra bo Severna liga uradno proglasila rojstvo Padanije. Šlo bo torej za odcepitev Severa od italijanske države. Računajo, da se bo na prizadetem ozemlju ta dan zbralo milijon 800 tisoč ljudi in tako odločno potr-

dila skrajno slabo uslugo ugledu Italije v mednarodnem svetu. V poplavi komentarjev navajamo besede, ki jih je izustil Angelo Pezzana, ustanovitelj Federacije Italija-Izrael. "Pred kakršnimkoli komentarjem mora biti jasno, je dejal, tole: Italija je dežela, ki ni nikdar obračunala z iztrebljenjem in z odgovornostmi, ki izhajajo iz nacifanizma. Nikdar. Krščanski demokrati in komunisti so od osvoboditve dalje spoštovali železno pogodbo, da dila voljo po nastanku nove države. Na opozorilo, da utegnejo ta dan nastopiti tudi karabinjerji, saj pojde za hudo kaznivo dejanje, je bivši notranji minister in Bossijev tesni sodelavec Maroni pripomnil, naj karabinjerji in njihovi politični gospodarji le poskusijo odgnati v zapore tolikšno množico. Proti proglasitvi neodvisne Padanije je nastopila bivša predsednica poslanske zbornice Irene Pivetti, kar pa je Bossija tako razkačilo, da je "disidentko" javno pozval, naj "skoči v reko", kar pomeni, da ji je svetoval politični samomor. Medtem so izvedenci izračunali, da živi na ozemlju Padanije 32 milijonov prebivalcev, kar pomeni, da gre za več kot polovico sedanjih državljanov Italije.

Če se povrnemo k primeru Priebke, je treba predvsem reči, da sta potek in razplet celotne zadeve nare-

so čez vso preteklost potegnili zavoso; potegnili so jo čez vse, kar se je bilo zgodilo in pri čemer so bili soudeleženi, kot sicer tudi lep del Italijanov. Celotna Nemčija je obračunala z nacizmom in iztrebljenjem, medtem ko v Italiji niso nikdar hoteli slišati o procesu proti lastni zgodovini. Obravnava pred rimskim vojaškim sodiščem je bila burka; že od vsega začetka je šlo za smešno operacijo, ki se ji je lahko tudi oprekalo."

Kot Slovenci dobro vemo, da pred sodišče ni prišel noben italijanski fašistični častnik, ki je širom po Primorskem in Sloveniji ter Hrvaški odredil streljanje talcev in požiganje domov.

Od vseh italijanskih časnikarjev in publicistov je, kolikor nam je znano, le Indro Montanelli v zadnjem času nekajkrat napisal, da bi se morala Italija, kar zadeva sodno preganjanje vojnih zločinov, zavedati, da ima v tem pogledu sama maslo na glavi. Pri tem je izrecno omenil ravnanje nekaterih njenih častnikov med drugo vojno na zasedenih ozemljih bivše Jugoslavije.

D.L.

Dne 30. in 31. avgusta ter 1. septembra bodo v Parku Finžgarjevega doma na Opčinah, Narodna ul. 89

XXXI. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 96

03 intervju
P. RADKO RUDEŽ

*Bralce obveščamo,
da bo zaradi poletnih počitnic
pribodnja številka Novega glasa
izšla v četrtek, 29. avgusta.*

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

04 Jurij Paljk
UMORILI SO ALŽIRSKEGA ŠKOFA

05 Peter Stefanović
UNIČUJOČI OGENJ NIHILIZMA

07 Breda Susič
ODMEVNA DRAGA MLADIH

08 Ivan Žerjal
POGOVOR S PROF. NADJO MAGANJA

10 slovenski sodelavci Radia
RADIO GLAS - SLOVENSKE ODDAJE

11 Alf
OB PAROLIJEVI RAZSTAVI

12 EMD
SREČANJE TREH SLOVENIJ

13 Marjan Drobež
V SLOVENIJI ŽE VOLILNA VROČICA

14 Marko Tavčar
O POBIRANJU KROMPIRJA

15 Erik Dolhar
ARIANNA BOGATEC ZELO RAZOČARANA

VSEBINA

SVET OKROG NAS

KAM LAHKO VODI
ZGODOVINSKA
NEPOPUSTLJIVOST

SAŠA RUDOLF

Ko je že vse kazalo, da bo Evropska skupnost zaradi hrvaške nespravljivosti umaknila svojega upravitelja iz Mostarja, so se hercegovski Hrvati, kot kaže pod pritiskom Zagreba, premislili. Evropska skupnost je potrpežljivo dvakrat podaljšala ultimatum v upanju, da se bodo hercegovski Hrvati vendarle odpovedali svoji značajski posebnosti: nepopustljivosti.

Sredi splošne evforije ob prvi obletnici zmagovitega pohoda na Knin je mostar-

spremeniti razmerja v občinskem svetu, saj so Muslimani zmagali z dokajšnjo prednostjo.

Če v Mostarju ne bi dosegli sporazuma, bi se kot domine sesuli temelji Daytonskega sporazuma. Razveljavitev mednarodno potrjenih volitev bi pomenila sila nevaren precedens, in to ne le za Bosno. Vprašljiv bi postal obstoj hrvaško-muslimanske federacije, na kateri sloni Daytonski sporazum, vprašljive bi bile splošne volitve, ki so napovedane za 14. september, vprašljiva bodočnost Bosne. Najverjetneje bi se znova oglasilo orožje: vse zaradi zgodovinske nepopustljivosti hercegovskih Hrvatov.

PRED EVROPO NARODOV?

ANDREJ BRATUŽ

Znajo je, da sta nacionalni čut oz. narodna zavest po Evropi nastala v prvi polovici 19. stoletja. To kažejo literarni dosežki (pri nas Prešeren), politični programi (Zedinjena Slovenija), boj za lastno identiteto. Narodno prebujanje in osveščanje pa sta prinesla s seboj tudi polemike in ostrine, nastali so nezdravi nacionalizmi, ki so še v našem stoletju pustili hude posledice in sledove. Še naš čas je poln konfliktov in polemik na tem področju, in to od politične polemike do oboroženih spopadov in uničevanja (glej bosanski primer).

Danes živimo v dobi, ko se Evropa združuje in padajo državne meje. Tudi Republika Slovenija po junjski asociaciji že vstopa v ta proces. Nacionalni spori in polemike pa še vedno marsikje po Evropi kažejo, da še ni vse v redu. Tako tudi v primeru same Belgije, države, ki v svoji prestolnici gosti glavne evropske politične ustanove. Tu gre za stare spore med Flamci in Valonci, francosko govorečimi Belgijci. Sicer mirna kraljevina severozahodne Evrope vsaj na zunaj ne daje

videza trenj in napetosti. V vsakem od obeh jezikovnih območij prevladuje in uradno nastopa materni jezik državljanov, prestolnica - Bruselj - pa je itak vsa dvojezična. Kaj lepšega?

Pred kratkim je pariški Le Monde obširno poročal o zadnjih polemičnih odnosih med flamsko in valonsko skupnostjo v Belgiji. Vse postavlja v zgodovinski okvir v davnem srednjem veku, ko je leta 1302 flamski vojskovodja d'Artois premagal francosko konjenico. Pri tem še spominja na julijski državni belgijski praznik, ki pa spominja na ustoličenje kneza Lepolda Saškoburške dinastije na belgijski prestol leta 1831. Današnji čas pa je prav tako živahen, ko npr. voditelj francosko govoreče valonske skupnosti ostro polemizira s flamsko stranko Wolksunie, ki se politično bori za samostojnost svoje dežele. Pri tem, recimo, opozarja Flamce, da je za njimi (Valonci) Francija. In če jo želijo imeti pred vrati Bruslja, naj gredo le tako naprej...

Polemike so se nadaljevale, sicer pa je res, da danes francoski politiki niso kaj zainteresirani za valonske zahteve! Še najbolj modre besede je prav ob zad-

njem državnem prazniku izrekel belgijski kralj Albert II., ki je svoje podanike posvaril pred nevarnostjo ločitve in nasprotovanj med etnijami. Kralj je zavrgel vsako idejo separatizma, podčrtal pa je še, da je prav zgodovina stala med belgijskimi prebivalci stalne, kulturne in duhovne vezi, ki se jim ni mogoče odreči.

Kaj bi lahko dodali k vsemu temu? Jasno je, da niti dežela, ki je danes sedež glavnih evropskih ustanov, ni brez nacionalnih polemik in trenj. Ko danes v Italiji npr. Severna liga kliče k secesiji Padanije, tega ne dela v imenu nekih pravnih, etničnih in kulturnih razlik, kot je prej omenjeni primer Belgije. Slovenija se je osamosvojila prav iz nacionalnih in kulturnih diferenciacij z ostalimi narodi nekdanje Jugoslavije. Slovenske manjšine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem tudi ne vihtijo kakih separatističnih teženj, saj bi bile v današnjem položaju anahronistične in brezpredmetne. Naš boj mora biti predvsem usmerjen v ureničevanje vseh naših pravic in obenem evropsko osveščen!

DEŽELNI SVET
ODOBRIL ZAKON O PARKIH

V ponedeljek, 5. avgusta, je deželni svet FJK sprejel besedilo deželnega zakona o naravnih parkih in rezervatih.

Slovenska skupnost pozitivno ocenjuje dejstvo, da bo kraška zaščitena območja upravljala Kraška gorska skupnost in ne kaka druga krajevna ali "znanstvena" ustanova, vendar obžaluje dejstvo, da deželni svet ni upošteval upravičene zahteve zastopnikov lastnikov zemljišč in jurarjev, da bi bili pritegnjeni k upravi parka. Odbit je bil celo predlog, da bi v zakon zapisali nujnost posvetovanja z omenjenimi zastopstvi kot tudi z zastopniki slovenske manjšine, ki v zakonu

ni omenjena. Če bi bila SSK še zastopana v deželnem svetu, piše v tiskovnem poročilu SSK, bi si za to prizadevala, saj je izrecna omemba prisotnosti in potreb slovenske manjšine že zabeležena v prejšnji deželni zakonodaji, poleg tega pa se je treba zavedati, da ne Kraška gorska skupnost ne "naše" občine niso več tako poseljene s slovenskim prebivalstvom, da bi lahko bili brez skrbi glede upoštevanja naših posebnih pravic. Trenutno tudi politična razmerja med slovenskimi

izvoljenimi predstavniki v Kraški gorski skupnosti niso urejena.

Končno mora SSK ožigostati nekatera stališča, ki smo jih lahko slišali ali brali v preteklih dnevih na račun slovenske manjšine in Krasa, ne le na skrajni desni, temveč tudi pri kakih zelenih in skrajnih levicarijih. Žal ni šlo le za nerodnosti, temveč za nerazumevanje tega, kar teži našega človeka, in za omalovaževanje njegovih pravic.

Predsednica SSO v Ženevi

Predsednica Sveta slovenskih organizacij Marija Ferletič se je v soboto, 3. avgusta, vrnila iz Ženeve, kjer se je udeležila zasedanja podkomisije za zaščito narodnih manjšin (sektor za človečanske pravice v sklopu Sveta za gospodarska in socialna vprašanja - ECOSOC - Economic and Social Council - Združenih narodov).

Predsednica SSO Marija Ferletič je spremljala dela podkomisije ves dan in je imela tudi poseg, med katerim je prikazala predlog za zaščito slovenske manjšine v Italiji. Sklicevala se je na memorandum, ki so ga v Strasbourgu predložili leta 1995 predstavniki slovenskega enotnega predstavništva. Obenem je govorila o resoluciji, ki obravnava odnose med Republiko Slo-

venijo in slovenskimi manjšinami v sosednjih državah; to resolucijo je pred kratkim soglasno odobril državni zbor Slovenije.

Marija Ferletič je v Ženevi поблиže spoznala delovanje podkomisije in jo seznanila s položajem slovenske manjšine v Italiji. Raznim organizacijam in izvedencem, ki se v okviru OZN poklicno ukvarjajo z manjšinsko problematiko, je poklonila razne publikacije o naši stvarnosti in jih podrobno seznanila z našimi težavami in tudi uspehi. Dogodek je izredne važnosti, saj je prvič, da se je zasedanja te važne podkomisije udeležila kaka krovna organizacija Slovencev v Italiji.

Predsednica SSO Marija Ferletič tudi obljublja, da bo v kratkem podrobneje orisala prizadevanja podkomisije za reševanje vprašanj narodnih skupnosti.

KOMISIJA
POSLANSKIH ZBORNIC
IN MANJŠINE

JANEZ POVŠE

Kot je znano, potekajo zaključne parlamentarne priprave za dokončno ustanovitev komisije obeh poslanskih zbornic oziroma "bicamerale". Slednja naj bi s soglasjem večinskega dela italijanskega političnega prizorišča do 30. junija 1997 pripravila predloge za potrebne reforme oziroma ustavne spremembe. Ob tem se prav gotovo postavlja vprašanje, v kolikšni meri bo omenjena komisija obeh poslanskih zbornic uspela v svoji nalogi in kje bo potekalo bistveno dogajanje prihodnjega parlamentarnega življenja v Italiji. V tem trenutku po vsej verjetnosti še ni mogoče z natančnostjo vedeti, ali utegne postati obravnavana komisija le prispevek vsakodnevnemu političnemu življenju ali pa se lahko vsaj začasno spremeni v prizorišče najbistvenejših tekočih političnih premikov.

Zaradi tega je prav gotovo povsem logično vprašanje, kako se bo, ali se sploh ne bo, na komisijo obeh poslanskih zbornic odzvala naša manjšina, oziroma kako bo v novem času posegla v italijanski vsedrjavni prostor s svojimi predlogi, če že ne zahtevami. Velja se namreč spomniti, da je naša manjšina še vedno brez globalne zakonske zaščite in da bi bilo to dejstvo lahko še kako zanimivo za parlamentarni organ, ki bo preverjal utemeljenost

veljavnih ustavnih členov ter odsotnost zaenkrat manjkajočih. Pri tem naj bi osrednja pozornost veljala vzpostavljanju sodobnejšega federalizma, ki bi podelil posameznim deželam večjo avtonomnost v korist njih samih ter korist delovanja državnega aparata. Zato ni čudno, da so se pred kratkim sestali predstavniki Union Valdotaïne in Sudtiroler Volkspartei, ki sta sklenili aktivno poseči v delo komisije obeh poslanskih zbornic. Zavzemata se za federalne reforme, istočasno odklanjata pozive Severne lige za neodvisnost Padanije. Obe manjšini naj bi v bistvu predlagali močan federalizem, vendar brez ozemeljskih sprememb. Navedena pobuda se zdi smotrna, saj morajo tudi manjšine aktivno soustvariti ustrezen prostor v prenavljajoči se državi in nastajajoči novi Evropi. Istočasno na ta način manjšine delujejo kot subjekt z neke vrste neuradno zunanjo politiko, ko izkušnja in potrebe prostora posredujejo vsedrjavnemu prostoru. Verjetno bi bilo smotrno, v kolikor kaj takšnega že ni v pripravi, ko bi tudi naša manjšina izkoristila zgodovinsko priložnost ter v duhu federalizma prispevala svoj delež k vzpostavljanju takšnega sistema dežel znotraj države, ki bi z učinkovitejšim delovanjem pospešil evropske procese in to s posebnim poudarkom na obmejnem področju. Nobenega razloga namreč ni, da bi bila naša manjšina manj pomembna od francoske in nemške, oziroma da ne bi znala svoje enkratne človeške in politične izkušnje posredovati pripravi reform na vsedrjavni ravni.

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

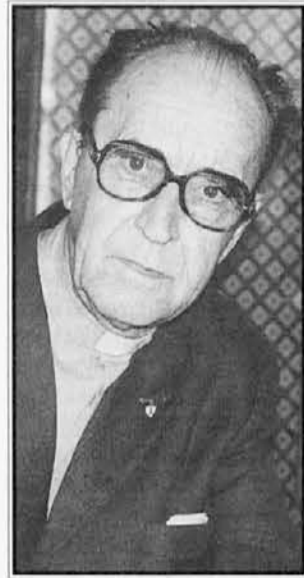
FC

INTERVJU / MISIJONAR P. RADKO RUDEŽ

NEKAJ SO V AFRIKI RAZUMELI, ČESAR MI V EVROPI ŠE NISMO...

DANIJELO DEVETAK

P. Radko Rudež, po rodu Primorec, je preživel v misijonih že skoraj štirideset let in - tako je povedal - za nič na svetu se ne bi vrnil v Evropo. V svojem misijonu goji petje, v domačih jezikih je sestavil več pesmaric, pri katerih je uporabil tudi slovenske ljudske pesmi iz Barčice in neke Kramolčeve zbirke. Sestavil je tudi več katekizmov v številnih krajevnih jezikih in prevedel marsikatero delo za praktično uporabo v misijonu.

Gospod Rudež, kje ste se rodili, odkod prihajate?

Naš oče je bil železničar, zato smo se vozili sem in tja. Rodil sem se v Istri, mlajši brat tudi v Istri, starejši brat, ki je župnik v Štomazu, pa v Trstu. Nato smo šli v neki kraj blizu Alessandrie (Piemont), kjer je oče umrl. Mama je iz Postojne, oče pa s Krasa, rojen je bil v Kobjegli pri Štanjelu. Prvo leto šole sem opravil v Slavini pri Postojni, nato smo l. 1930 prišli v Gorico in tu ostali na Trgu sv. Antona 9. Šestnajst let sem bil ministrant v stolnici. Šole sem končal v goriškem malem semenišču in bogoslovnem semenišču, v duhovnika pa sem bil posvečen leta 1946, letos sem obhajal torej zlato mašo. Novomašnikov nas je bilo takrat 31, od teh 14 Slovencev, 8 nas je še živih.

Znano nam je, da ste bili duhovnik goriške nadškofije. Vemo pa tudi, da ste se kmalu zatem odločili za jezuitski red. Zakaj in čemu takšna vaša odločitev?

Vedno sem sanjal dvojce: da bi postal jezuit in da bi šel v misijone, toda bil sem škofijski duhovnik in iti v misijone skoraj ni bilo - človeško rečeno - mogoče. Oblast mi je prepovedala javno službo božjo; šel sem k msgr. Torošu, ki mi je rekel: "Meni ne koristite, kar pojdite!" In slučajno je ravno takrat prišel nečak našega nadškofa Sedeja na počitnice in omenil: "Naša hiša je prav nasproti jezuitov." Takoj sem sklenil, da grem v Zagreb in se pridružim jezuitom.

Kako to, da ste si želeli prav k jezuitom?

Glavni razlog je bil ta, da bi bil pri jezuitih pod disciplino, kar je sedaj nekaj skoraj nerazumljivega. Toda če je človek pod disciplino, ve, kaj naj naredi in kako. In tega sem si želel!

Opišite nam prosim svojo misijonsko pot.

Pridružil sem se jezuitom v Zagrebu, kjer sem ostal do 1954. leta. Potem sem prišel na Vurberk pri Ptuj in tam

so me najprej hoteli poslati v vojsko. Ko sem povedal, da sem italijanski državljan, so mi rekli: "Zakaj ne zaprosite za državljanstvo?" Odgovoril sem: "Ker bi hotel iti v misijone." Rekli so mi: "Kar pojdite v misijone!" To je bilo leta 1956. Nato so me poslali v Avstrijo, da bi dokončal jezuitsko formacijo. Od tam sem šel v London, tri mesece sem tam študiral angleščino. Leta 1958 sem bil v mesecu februarju že v misijonih. Poslali so me v Malavi, da se naučim jezika čičeva ali nyanya, ki je zelo lahek; mislim, da je najlažji na svetu, tako da sem po treh mesecih lahko že pisal pesmice. Tam sem ostal pet mesecev. Potem so me poslali v zadnji in najbolj vroči kot Zambije, kjer se reka Luangwa izteka v reko Zambezi. Med Mozambikom in Zimbabvejem sem bil prvih sedem let. Leta 1965 so me prvič poslali na počitnice, čeprav imamo sicer jezuitski misijonarji pravico do počitnic vsaka tri leta. Popolnoma so pozabili name. Toda taka je bila božja previdnost, ker so leta 1965 izbrali novega generala jezuitov. Bil sem v Rimu, srečal sem se s provincialom - takrat je bil Hrvat - ki mi je rekel: "Pojdij h generalu in mu reci, da dam takoj dvajset patrov za misijone." V Zagrebu jih niso dali 20, toda v nekaj letih je res prišlo 9 Slovencev in 9 Hrvatov v misijone. Slovenci so še vedno tam, samo p. Kokalj je bil poklican v Slovenijo, da bi postal provincial tamkajšnjih jezuitov. Drugi pa so ostali, in ne samo v Zambiji, živi, zdravi, zelo delavni in polni delovne vneme in novih pobud, zelo karizmatični. Gradijo in gradijo. Odkod denar? Škof ne da nič, pa se vendar gradi in gradi. To je posebna karizma, ki jo imajo vsaj nekateri Slovenci, če ne vsi.

Kakšno je stanje v vašem misijonu? In kakšno je stanje v Zambiji, tako kulturno, gospodarsko kakor tudi politično?

Zambija je na visoki planoti in je zato njeno podnebje zelo prijetno razen ob velikih rekah, kjer sem bil jaz. Drugič: Zambija je tri-

krat večja od Italije, ima pa samo 9 milijonov prebivalcev. Bogata je z rekami, zemljo in rudninami. Največje bogastvo so bili nekoč in so še rudniki bakra. Pred časom so bili v Zambiji drugi najbogatejši rudniki bakra na svetu. Politično je Zambija razdeljena na devet provinc, ki odgovarjajo devetim škofijam. Pred nekaj leti je novi predsednik države izjavil, da je država krščanska. Dejansko je res, toda tega ne bi smeli preveč poudarjati, ker bi morali prej narediti iz kristjanov res prave kristjane.

Nekoč je bila vsa Zambija v rokah poljskih misijonarjev, potem so prišli na pomoč Irci, Hrvati, končno tudi Slovenci. Kar je prišlo le-teh, je tudi ostalo; zelo lepo delajo na gradbenem, pastornem in tudi duhovnem področju, posebno nekateri. Vsepopovod je najmanj četrtina prebivalcev katoličani, druga četrtina je protestantov, tretja simpatizerjev; končno lahko rečemo, da gre v celoti za krščansko državo. Muslimanov skoraj nimamo, zato je za nas lažje kot drugod.

Leta 1931 so prišli minoriti iz Padove, ki so zagrabilo rudnike in tam krasno delajo. Zaščitniki misijonstva na severu Zambije so bili beli očetje, ki so specializirani za Afriko.

Našo največjo pomoč so predstavljale šole. Ob neodvisnosti smo jih leta 1964 imeli kar 800. Tedaj so tudi naše šole nacionalizirali in jim je bilo kasneje za to početje zelo žal, ker nihče ne more upravljati šol, če nima vestnih ljudi, voditeljev, inšpektorjev in učiteljev, ki bi se s tem ukvarjali. Od neodvisnosti imamo gimnazije vsepopovod (kakih 200). Naše šole so absolutno najmočnejše in najboljše. Delujejo pa jezuiti, minoriti, beli očetje, kapucini; frančiškani so pri nas zgradili svoj college za teologijo.

Kot misijonar boste lahko odgovorili na to vprašanje: v čem vidite poslanstvo katoliške Cerkve v misijonih?

Mi smo tam prvič zaradi Kristusa in da ljudi spomnimo na to, da ima človek neumrljivo dušo in da je njegova zadnja poklicanost večno življenje. Na tem slovnita naše življenje in delovanje na vseh področjih: socialnem, šolskem, pastornem. Popolnoma smo se predali tej ideji.

Vsi smo otroci enega Očeta v nebesih in vsi imamo eno poslanstvo: kako bi rešili sebe in pomagali drugim rešiti se. To ni poslanstvo samo duhovnikov in misijonarjev. V Afriki so razumeli nekaj, česar mi v Evropi še nismo razumeli: vsak kristjan je poklican, da postane aktiven v katoliški Cerkvi.

Če hitro napredujemo v krščanstvu, je to zato, ker mi delamo kot nekaki inšpektorji: delo in kateheza sta v rokah naših laičnih ljudi. Danes je v Afriki versko navdušenje, je pač tako razpoloženje; če sem kristjan, moram napraviti za kristjana tudi svojega soseda, sobrata, sočloveka.

Kakšno mesto in vlogo ima v Zambiji domača duhovščina?

Z domačo duhovščino gre počasi. Pri njih ni idealizma. Jaz sem glede tega skoraj pesimist. Ni dovolj število, potrebna je kvaliteta. Duhovnik mora razumeti, da je duhovnik, v kolikor *sacerdos et victima*, v kolikor je žrtev. Če tega ne razume, je polovičarski duhovnik. Ne gre samo za to, da bi poučeval; ljudje morajo v duhovniku videti njegovo poslanstvo žrtve, ki je v tem, da reši sobrata.

Imamo malo semenišče, skozi katerega pelje najlažja pot do duhovništva. Toda zaenkrat se domačini še ne dajo preveč prepričati. To pa zato, ker v njihovi kulturi fant ni moški, dokler se ne poroči in dokaže, da lahko ima otroke. Lani je k nam prihajal pastoralno dober diakon; letos je postal čisto "fantovski": pride, se usede pred televizijo in tam ure in ure sedi...

Poslanstvo duhovščine je še daleč. Teško je najti ljudi, ki bi se res živeli v duhovniško življenje. Imamo enega jezuita, doma iz Malavija, ki je zdaj kaplan. Pridružil se je jezuitom, potem ko je bil že deset let duhovnik; potem je končal noviciat, ma-

gisterij, eno leto je poučeval na naši gimnaziji; poslali so ga v Nairobi, kjer je prejel diplomu, potem v London, kjer je dobil drugo diplomu. Zdaj je pri nas, pa se loteva postranskih poklicev: išče skupino novinarjev, ima opravka s kreditno banko, skrbi za duhovniške poklice...

Imate kaj laikov?

Laiki so sijajni! Vse naše delovanje sloni na laikih. Kateheza je v njihovih rokah. Moja župnija Čunga je aristokratska: imamo asfalt, tekočo vodo, elektriko. Župnija je mlada: šele pred šestimi leti smo zgradili cerkev. Laiki sami so šli na občino, da bi dobili zemljišče zanjo. En laik je poskrbel, da našo cerkev (veliko 30x16 metrov) sedaj do zadnjega kotička napolnjuje 87 lepih trimetrskih klopi. Imamo šest zborov, ki se pri petju vrstijo ob nedeljah; skupno imamo 15 različnih organizacij. Tudi zbere imamo za katoliške organizacije, ker se njihovi člani lepo in požrtvovalno zbirajo, molijo pred vajami in po njih. Imamo pa še Katoliško akcijo, Legijo, Tretji red frančiškanov, Vincencijevo skupino, skupino sv. Ane, ki skrbi za družine, itd. Skupine se zbirajo vsak teden.

Z otroki imam nekakšno čitalnico, ki pa še ni urejena. Moja želja je dvojna: prvič, da bi imeli čitalnice, ker vsi godrnjajo, da naši otroci ne znajo brati; drugič pa, da bi imeli mladinske zборе. Imajo sicer zборе, toda ti znajo le kakih deset pesmi in plešejo in pojejo celo noč. Zelo so zavzeti za moje pesmi: v eni uri jih prav z lahkoto naučim deset pesmi. Z neverjetno lahkoto se otroci v Zambiji naučijo novih pesmi. Ker je samo branje pusto, vzamemo v roke pesmarice, ki jih imamo celo vrsto. Namesto da bi samo brali, pojemo. Z lahkoto sprejemajo moje pesmi.

Koliko pesmi ste prelili v njihove jezike?

Vseh napisanih pesmi je nad 300, vsaj 150 od teh pa je slovenskih.

Kako sprejemajo slovenske melodije?

Naši Afrikanci jih krasno sprejemajo, toda Slovenci jih bojkotirajo. Niti ene moje slovenske pesmi še niso sprejeli. To je moja narodna in pastoralna tragedija, da ničesar ne sprejemajo. Dva katekizma sem prevedel, enega iz angleščine, prevedel pa sem tudi poljsko-ruski katekizem. Zame je še danes nekaj skrivnostnega, da kolegi mojih stvari ne sprejemajo.

Moje pesmi so zelo prijetne za Afričane, zelo radi jih pojejo. Imam otroke, ki še ne znajo brati; vozim jih iz svoje fare in v avtu pojemo. Redovnice pa, ki imajo 2.400 deklic in jih od nas loči samo zid, ne znajo nobene pesmi. To pa zato, ker

še danes niso doumele, kako važna je pesem za Afričane...

Iz Afrike pribajate v našo t.i. razvito zahodno Evropo. Katere so največje razlike in kaj po vašem mnenju pri nas ne gre?

Najhujša tragedija pri nas v Afriki je zdaj aids (40% prebivalcev v Zambiji je okuženih z aidsom, to je strašna številka); tudi mnogi voditelji narodov v Afriki so že umrli zaradi tega. Ko govorim mladim o nevarnosti okužbe z aidsom, se mi smejejo, češ da jim govorim pravljice...

Katere pa so razlike? Pri nas je življenje, tukaj je mrtvilo. Vi imate samo pločevino in asfalt. Pri nas je širina v vseh smislih. Pri nas je veselje, tu pri vas ga ni več. Ljudje v največjem siromaštvu so veseli življenja in se Bogu zahvaljujejo zanj. Tukaj je pusto, to je zame grozno. Vse je izumetničeno. Kaj vse se gradi! Krasne vile! Tudi v moji vasi pri Postojni je vse v vilah! Vas s petdesetimi vilami, otrok pa nikjer... Nekateri ljudje imajo po dve hiši, dva avta, namesto otrok pa psa na zadnjem sedežu avta! Samo nekam tekate gor in dol, življenja in veselja pa nimate, vse mrtvo in sivo je pri vas, življenja ni več in veselja do življenja še manj.

Veliko se govori o pomanjkanju duhovnikov v zahodni Evropi. Mislite, da bodo res v bodoče pribajali duhovniki in misijonarji iz Afrike in tretjega sveta k nam?

Smo še daleč od tega. Afrika nima in še dolgo ne bo imela duhovnikov. Tudi domači ljudje imajo raje belca za duhovnika kot domačina. Nas belce lahko imajo za norca, ker ne vidimo v njihovo srce, ne poznamo dovolj njihovih tradicij. Domačina pa se boji. Mi belci smo pa res njihovi; oni razumejo, da jih res ljubimo in se jim popolnoma predajamo.

Kaj bi rekli ob koncu pogovora bralcem Novega glasa? Kakšen se vam zdi naš časnik?

Zelo sem vesel, da ste se zedinili pri Novem glasu, in upam, da se bodo tudi druge stvari tako uredile tu pri vas. Mnogo, česar noben drug časopis ne prinaša, izvemo iz vašega časnika. Je skromen in vendar zelo bogat. To ni samo katoliški glas, versko glasilo, ampak tudi politično in to je prav. Mi smo tega zelo veseli in ga vsi prav radi prebiramo. Bralci naj se držijo svojega glasila in naj tudi iz tega časopisa črpajo zavest, da so Slovenci in se morajo kot Slovenci tudi ohraniti.

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVIH UČENCEV (31.)

ZVONE ŠTRUBELJ

V tridesetih prispevkih smo se skušali približati viziji krščanske skupnosti, Cerkev, ki se zbira v njegovem imenu. Od prve apostolske skupnosti, ki jo včasih naravnost idealiziramo skozi zgodovino dvajsetih stoletij, ki jo premalo poznamo in cenimo, smo prišli do aktualnih in odprtih vprašanj, ki jih Cerkev zastavlja današnji zgodovinski trenutek. Za konec je prav, da upremo pogled čez prag drugega tisočletja in podamo nekaj pogledov krščanske skupnosti v prihodnosti.

Po našem predvidevanju bo Cerkev postala vse bolj bratsko-sestrska skupnost, kraj konkretne solidarnosti, nekakšen otok ali oaza sredi superpotentnih družbenih struktur. Vsi člani bodo imeli pravico do besede, čeprav bodo njihove naloge in službe različne. Razlika bo le v splošni odgovornosti za skupnost, ki jo bodo imeli vsi, in v specifični službeni odgovornosti, ki jo bodo imeli nosilci cerkvenih služb.

Vse bolj do izraza bodo prihajale pastoralne enote, ki bodo združevale ljudi, ki se ukvarjajo z istimi zadevami. Najverjetneje bo to postal kriterij združevanja. Modelu župnij se bo tako pridružil tudi novi model pastoralnih enot, ki bo osnovan na klubskem principu. Pastoralna enota bo imela naslednje naloge: aktualizirano oznanjevanje evangelija, katehezo znotraj konkretnih izkustvenih kontekstov, iskanje smisla življenja in zgodovine, iskanje poti, po kateri naj skupnost napreduje kot bratsko-sestrska skupnost in pričevalka Jezusovega evangelija. Iz osvobajajočega doživljanja evangelija bo možno razbrati, katere konkretne strukture pospešujejo človekovo svobodo in njegovo človečnost in s tem omogočajo prihod božjega kraljestva. V tem bo tudi socialna in politična odgovornost skupnosti.

V pluralistični družbi bo krščanska skupnost kot kvas, ki bo pospeševal rast dobrega. Skupnost Jezusovih učencev se bo v skrbi za dobro in za humano pridružila drugim, izven cerkvenim krogom, ki delajo za človeka v istem geografskem in pastoralnem področju. Tako se bo konkretno uresničevala krščanska solidarnost in človeška naveza pri delu za skupno dobro. To je bila vedno pomembna dimenzija Cerkev, njena karitativna in diakonijska naloga. Pri tem ne bo smelo biti prikrajšano individualno pastoralno delo. Pri vsej diferenciaciji in novem strukturiranju služb bi bilo narobe, če ne bi Cerkev potencirala vloge pastirjev, ki ljudem pomagajo pri dvomih in težavnem iskanju smisla in pri tako zapletenih birokratskih mrežah današnje družbe. V ospredju bo tako konkretna skrb za srečo posameznega človeka v njegovem vsakdanjem življenju. To naj bi postala naloga celotne skupnosti, predvsem nosilcev cerkvenih služb.

Obhajanje liturgije in predvsem evharistije bo prednostni trenutek srečevanja in duhovnega hranjenja. Liturgija slavi to, iz česar skupnost živi. Kako naj pojememo pesmi v tuj deželi (Ps 137), so se spraševali Izraelci v babilonskem suženjstvu. Tlačitelji vseh zgodovinskih obdobij pričakujejo za svoj občutek gotovosti od podvrženih strah in trepet, pripoginjenost, ne pa vesele pesmi rajanja in ljubečega petja slave in zahvale. Liturgija krščanske skupnosti bo izražala notranjo osvobojenost, veselje in pesem. S temi izrazi bo skupnost slavila Gospodov dan, dan svobodnih in osvobojenih ljudi: žena in mož, otrok in dojenček, starčkov in stark.

Pokol nedolžnih v Veliki Britaniji

Tako bi lahko naslovili novico, ki je te dni prišla iz Velike Britanije. Tam so namreč odmrznili in tako uničili nad 4000 človeških zarodkov, ki so ležali v človeških bankah; tako so poimenovali posebne hladilnike, v katerih zamrznejo na 195 stopinj Celzija pod ničlo oplojena jajčeca, embrije. "Far West", Divji zahod na etičnem področju, je zapisal videmski časnik *La Vita Cattolica*. Res je tako. Bioetika je danes v velikih škripcih, ko na eni strani pravi, da je vsak spočet človek že povsem enakopravno človeško bitje, po drugi strani pa uboga preživite državne zakone, ki določajo, da se človeški zarodki ne smejo hraniti dlje kot pet let. Zato so jih v Angliji tudi uničili in dejansko umorili štiri tisoč otrok. Škandal je še večji, ker so v podobne dvomljive mahinacije vpletene razne bolnišnice, ki bi morale skrbeti za človekovo življenje in ne za njegovo smrt. Angleški primer poigravanja s človeškimi življenji bi moral služiti človeštvu, da se končno zave svojih meja in tudi dolžnosti: človek je ustvarjen po božji podobi in kot tak ima pravico do življenja, in to vsak človek, tudi nerojeni.

ISLAMSKI SKRAJNEŽI UMORILI ORANSKEGA ŠKOFA

Pretekli teden je bil v bombnem atentatu skupaj s šoferjem ubit alžirski škof iz Orana msgr. Pierre Claverie.

smrti v zadnjih treh letih.

Gre še za eno teroristično dejanje, ki še bolj kaže na dejstvo, kako so nasilni islamski skrajneži v alžirski državi in na vsem Vzhodu. Oranski katoliški škof Claverie se je v četrtek, 1. avgusta, srečal s francoskim zunanjim ministrom. Minister Hervé de Charette je namreč prvič pol. 1993 obiskal Alžirijo in hotel tako normalizirati odnose, ki so postali med državama zelo napeti, posebno po nedavnem umoru sedmih trapističnih menihov. Prav v samostanu Tibéhirine, kjer so umorjeni trapisti pokopani, se je de Charette srečal s msgr. Claveriem in se z njim pogovarjal o negotovi usodi katoliških vernikov v Alžiriji. Oranski škof je štirideseti Francoz in že devetnajsti duhovnik, ki je v Alžiriji umrl mučeniške

Islamski skrajneži načrtno netijo sovraštvo med muslimanskimi verniki in katoličani. V Alžiriji je stanje izredno napeto, saj ne mine mesec, da ne bi islamski teroristi ubili kakega katoliškega redovnika ali duhovnika; običajno jim prerežejo vrat. Oranski škof je bil s svojo odprtostjo in predvsem vraščeno stvo v alžirsko stvarnost pravi trn v peti islamskim skrajnežem. Prav zato so ga tudi ubili s tempirano, daljinsko upravljano bombo. Počakali so, da je šofer zavil na dvorišče škofije, in takrat sprožili bombo, ki je raznesla avtomobil in ubila šoferja in škofa. Msgr. Pierre Claverie je bil izreden poznavalec islama in tudi velik zagovornik dialoga med kristjani in muslimani, zato so ga Alžirci spoštljivo imenovali

"muslimanski škof". Nikdar pa ni skrival svojega velikega nasprotovanja do muslimanskih fundamentalistov.

"Vsak dan smo nemočne priče mučeništvu naroda, ki ne ve več, na koga naj se obrne," je pred kratkim dejal pokojni škof. Zavedal se je, da je osamljen, a je hotel do konca ostati v Oranu tudi zato, ker se je zavedal, da lahko da je zgled ostalim duhovnikom. Svoje črede ni hotel zapustiti. Kot da bi slutil bližajoči se atentat, je dan pred obiskom francoskega ministra dejal: "Vesel sem obiska, a se ga tudi bojim, ker se zavedam, da bodo islamski skrajneži spet začeli z bombnimi atentati in ubijanjem." Opazovalci menijo, da gre pri uboju msgr. Claverieja za močno protifrancosko teroristično dejanje. Skrajneži in opozicija se namreč od vedno bojujejo proti sedanemu režimu, ki ga Francija podpira.

Msgr. Claverie je tik pred smrtjo govoril s časnikarjem italijanskega dnevnika *La Repubblica* in mu dejal: "Ostajam v Oranu, čeprav se zavedam, da sem v smrtni nevarnosti. Tako so naredili tudi očetje trapisti, ki so jih potem zaklali islamski teroristi. Njihova svobodna izbira, da os-

tanejo v Alžiriji tudi potem, ko so jim napovedali, da jih bodo ubili, če ne bodo odšli, je tudi naša izbira. Ljudje morajo vedeti tole: alžirska Cerkev jim stoji neprestano ob strani. V tej državi Cerkev še posebno pazi na odnose med kristjani in muslimani, na občestvoške odnose, ki morajo biti globoki in bogati. Prepričan sem, da dobro sodelujemo z muslimanskimi verniki in se zavzemamo za dobro sožitje med različnimi verami in kulturami. To je tudi moje poslanstvo in, če hočete, tudi moj misijon."

Oranski škof je zadnji mučenec, ki je padel v neenakem boju za mir in pravičnost, za sožitje in kulturno življenje med kristjani in muslimani v Alžiriji. Neenak boj zato, ker je na eni strani nauk evangelija, ki govori o ljubezni in miru, na drugi pa islamski fundamentalistični fanatizem, ki mu v Alžiriji ni videti konca.

Pokojnega škofa se je v homiliji in molitvi spomnil v nedeljo tudi Janez Pavel II., ki je obsodil teroristični napad in se zavzel za mirmo rešitev alžirske sedaj že krvave državljanske vojne.

-JUP-

GORIŠKI ROMARJI Z MODRIM VLAKOM

VRNILI SMO SE IZ LURDA

najti prostor za maševanje, zlasti ob oltarju pri votlini. Mi smo prosili za mašo v votlini že meseca maja, a so odgovorili, da se moramo priključiti neki drugi večji skupini, da bomo skupno opravili sv. daritev pri votlini. Tako se je zgodilo, da smo pri takih skupnih mašah prišli do obhajanja sv. evharistije in smo kot v goriški stolnici, ko je maša za vso nadškofijo, v našem jeziku brali eno berilo, molili eno našo prošnjo, pri obhajilu zapeli našo evharistično pesem ter ob koncu maše našo Marijino pesem.

Vodja slovenske skupine je bila ga. Reni Tomšič iz Sovodenj, duhovni asistent pa dr. Franc Močnik, ki sta skupno tudi pripravila romanje v skladu z navodili zdru-

ženja UNITALSI. Po mnenju naših romarjev so se vsi kar najbolje počutili in odnesli od romanja v vlak in v Lurdu kar najlepše vtise in spomine. Sklenili so, da bodo povsod poročali, kako je bilo lepo, in spodbujali naše rojake, naj gredo s tem tako izredno dobro organiziranim romanjem v Lurd, saj je to

enkratno doživetje. Vse, kar so romarji doživeli, tako vlak kot hotel, pobožnosti, obiske raznih krajev Lurda, vse je bilo nekaj izrednega.

Hvala Bogu in Brezmadežni za vse! Naši ljudje pa naj se odločajo v bodoče za Lurd, da bodo videli svet, njegove prebivalce in tudi globoko vero romarjev in veliko ljubezen ljudi do Matere božje. Na svidenje v Lurdu v juliju leta 1997!

E.M.

ZORA - potovalna agencija - Spodnja Idrija

vabi na

ROMANJE V FATIMO

od 3. do 8. septembra.

Odhod letala bo z letališča Trst - Ronke.

Romarje spremlja duhovni voditelj.

Informacije: Zora, Spodnja Idrija (Marinka Mežnarič) tel./fax (068)76147.

RAZMIŠLJANJE OB GORIŠKI SINODI

ZA ENOTNO
KULTURNO
FORMACIJO (4.)

JANKO JEŽ

Zavedati se moramo, da se nam za vsako ceno vsiljuje nujnost, da na vseh področjih, in ne samo na pastoralnem kot doslej, zahtevamo, naj se italijanska mladina v obmejnih narodnostno mešanih krajih uči tudi jezika sorojakov. To mora biti obvezno v obliki, kakor se zdaj izvaja v Koprščini. Tam učijo na vseh italijanskih osnovnih in srednjih šolah tudi slovenščino. V Italiji smo po drugi svetovni vojni prav tako uvedli z največjim uspehom obvezni pouk italijanščine na vseh slovenskih šolah. Naj dodamo v podkrepitev te nujnosti na področju mladinske

pastorale, da je papež na cvetno nedeljo med homilijo na Trgu sv. Petra v Rimu izrekel zaupanje, naj bo mladina ne samo učenka, ampak posrednica evangelijskega dela.

Končal bi z besedami papeža Janeza Pavla II., ki jih je izrekel med nami na Travniku v času svojega obiska v Gorici v soboto, 2. maja 1992:

"S Kristusovo najvišjo daritvijo nas je Bog »spravil s seboj in nam naložil službo sprave« (2 Kor 5,18). Od tedaj v vsakomer, ki ga svobodno sprejme, nenehno deluje s tolažilno močjo svojega Duha. Odprimo, predragi bratje in sestre, srce mogočnosti njegove ljubezni. Kristus je naš mir: On daje trdnost duhovni zavzetosti in čvrstost delovanju Cerkev, ki je zakrament milosti in občestva med ljudmi. Ali to vabilo, ki nam prihaja iz današnjega bogoslužja, ne vabi morda vaše goriške nadškofije, da boljše poglobi svoje poslanstvo v tem posebnem zgodovinskem trenutku? Postavljena, kot je na križišču raznih narodov in izročil, je Gorici odkazan svoj poklic, da je vidno znamenje edinosti in dialoga. Vaše je obmejno mesto, in meja, to je znano, lahko pospeši in olajša

NIHILIZEM, KRŠČANSTVO IN VREDNOTE

UNIČUJOČI OGENJ, KI PREIZKUŠA RESNICO

PETER STEFANOVIĆ

Danes sta filozofija in z njo človeška misel sploh prišli do točke, ko so padla vsa pretirano enostranska prepričanja.

In vendar ne smemo pozabiti, da ima nihilizem svojo veljavo samo kot delno, začasno in prehodno obdobje. Nihilizem je bolezen, ki jo morajo intelektualci preboleti, da se rešijo pogubnih malikov. Človekova misel je šibka in nihilizem spravi intelektualca do primerne ponižnosti, privede ga do točke, ko mora priznati, da ne ve vsega in da je sam le majhna točka v vesolju. Od te stopnje pa lahko intelektualec stopi naprej. Nihilizem sam v sebi ni pozitiven, saj gre za depresivno stanje popolnega nesmisla in padca vseh vrednot. In če smo že pri vrednotah, poglejmo, kaj nam nihilizem lahko pove glede tega. Nihilizem ne priznava nobenih vrednot, to je jasno. V nihilizmu nič nima smisla, torej niti vrednote. Nihilizem se izrecno izraža proti vrednotam. Zato smo ga dolgo časa pojmovali kot nasprotnika krščanstva, saj krščanstvo - nasprotno - jasno zagovarja določene vrednote.

Prejšnja moderna doba je bila zaverovana v popolno veljavnost znanosti, človekove misli in njegovih stvaritev. Danes pa lahko povsod opazujemo padec teh stoletnih idealov. Znanost nima več absolutne gotovosti, človekova misel je delna in omejena in še zadnji naslon - družba - je padel. Nihče več ne dela družbenih programov in prav tako nihče ne programira revolucij. Družbenost je umrla pod udarci individualizma. In nihilizem je prav izraz tega. Toda ne smemo pozabiti, da je nihilizem tudi posledica takšne misli in upravičena reakcija nanjo. Zato ima nihilizem svojo pozitivno vrednost kot trenutek, ko se človek iz idealističnih in lažnih sanj prebudi v kruto resničnost nesmisla. Nekega dne se zbudim in odkrijem, da so moji maliki padli: nimam več ničesar, na kar bi se naslanjal, in zato živim v grozotni praznini.

Toda spomnimo se, kaj nam je nihilizem razodel glede intelektualnega sveta in miselnih struktur. Nihilizem se je tu pokazal kot preizkusna točka, kot test, ki ga je morala preživeti vsaka delna človekova misel. Samo tista misel, ki je preživela nihilizem, lahko reče, da je močna in živa. In nihilizem nasprotuje prav suhoparnemu moralizmu in etičnim diktaturam, ki temeljijo na vrednotah. Krščanstvo govori o vrednotah, toda temelj krščanstva ni morala, ni etika in niso vrednote. Temelj krščanstva je oseba, troedini Bog in še posebej utelešeni Bog-človek - Kristus. Vse vrednote imajo svojo vrednost, kolikor so v odnosu z božjo Osebo. Zato sta si moralizem in krščanstvo dejansko nasprotna. Seveda ima tudi krščanstvo svoj moralni nauk, toda to je le stranski pojav in ne bistvo krščanstva, ki mora dejansko temeljiti na duhovnosti. Nihilizem je torej strup in zdravilo, depresivni trenutek, ki razodene puhlost moralnih predsodkov in prisili človeka, da odkrije, da so vse vrednote prave vrednote šele takrat, ko temeljijo na živem odnosu s Kristusom.

Kaj je namreč vrednota? Vsaka stvar lahko predstavlja določeno vrednoto, saj ima določeno vrednost. Toda če boljše pomislimo, je vrednost stvari relativna. Neka stvar ima lahko v enem trenutku eno, v drugem pa popolno-

ma drugo vrednost. Vrednost stvari okoli mene, ki nimajo cene, določam sam. Neki predmet ima lahko zame veliko vrednost, drugi pa je sploh nima. Govorimo tudi o čustveni vrednosti. Neka stvar ima lahko zame veliko vrednost, ker je vezana na spomin, na osebo. Če globlje pogledamo, lahko ugotovimo, da na takšen način določamo vrednost, pomembnost, pomen in sam smisel stvari. Nihilizem pa je življenje brez smisla. Kot negativna stopnja je lahko koristen, saj nam pomaga odkriti, da so prave vrednote in pomeni vezani na osebo, na odnos in na ljubezen. Nobena filozofska misel, noben nacionalizem, fašizem, komunizem, patriotizem, moralizem in kdo ve še kaj ne bo mogel nikoli nadomestiti osebnega odnosa in ljubezni. Nihilizem je nujna točka, da bi moralist, fašist, komunist ali kdorkoli spoznal to veliko resnico.

Nihilizem poruši lažne vrednote in pusti preživeti samo tiste, ki so osnovane na ljubezni, na osebi. Kdor ostane nihilist, ostane brez vrednot in brez smisla, kdor pa prestopi meje nihilizma, začne graditi nov svet na trdnjših temeljih ljubezni. Še enkrat se torej nihilizem kaže kot nujna prehodna točka, kot uničujoči ogenj, ki preizkuša, kaj je resnično in kaj ni.

BESEDA ŽIVLJENJA

19. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

JEZUS JE Z NAMI, VIHARJE MIRI

Angleški romantični pesnik George Byron (1788-1824) je v eni svojih pesmi opisal vihar na morju tako živo, da bralec prizor kar vidi pred očmi in ga prevzame strah. Ladjo je premetavalo sem in tja kot orehovo lupino. Mornarji, stari in prekaljeni "mački", so vsi blede in si mislijo: "Zdaj zdaj bomo šli na dno in požrli nas bodo morski psi!" Na krovu pa stoji desetleten deček, ki je čisto miren. Prestrašeni mornarji ga vprašajo: "Ali se nič ne bojiš, ko pa vidiš, v kakšni nevarnosti smo?" Deček odurne: "Ne, prav nič se ne bojim, ker je moj oče pri krmilu!" Bil je namreč krmarjev sin, ki je trdno zaupal v sposobnost svojega očeta.

Ob tej pesniški zgodbi, ki bi lahko bila tudi resnična, zaživi pred nami prizor iz današnjega evangelija: Jezus je šel na goro molit, potem ko je svojim učencem velel, naj stopijo v čoln in se prepeljejo na drugo stran Genezareškega jezera, imenovanega tudi morje. Ko so priveslali do sredine, je nasprotni veter sprožil valove, ki so čoln premetavali. Učenci so vsi prestrašeni. Jezusa pa ni od nikoder. Okoli treh zjutraj pa opazijo človeško postavo, ki hodi po valovih, kakor bi hotela iti mimo njih. "Prikazen je!" zavpijejo od strahu. Jezus pa jih pomiri: "Pogum! Jaz sem. Ne bojte se!" Pater Albin Škrinjar, profesor Svetega pisma na jezuitski bogoslovni šoli v Zagrebu, doma iz Sežane, v svoji knjigi premišljevanj, odprtih na evangelij, piše: "Tako tudi k nam pribaja Jezus včasih kot prikazen; tako se nam dozdeva, ker so naše dubovne oči slabotne. Ne poznamo Jezusa, ko pribaja, bojimo se, dokler nas ne potolaži njegova milost." Ognjevitega apostola Petra Jezusova bližina kar "upijani", tako da svojega Gospoda prosi, naj mu dovoli priti k njemu po vodi. Prvi koraki so trdni, kmalu pa se Peter prestraši vetra in valov in se začne potapljati. Pokliče na pomoč Jezusa, ki mu ponudi roko in ga pokara: "Malovrednež, zakaj si dvomil?" Tudi naše zaupanje, vera se zdaj dviga, zdaj pada; dviga se, če gledamo na Jezusa, pada, kadar gledamo na nevarnost.

"Včasih nam neverujoči ljudje skoraj zavistno potarnajo, češ da je nam, ki verujemo v Boga, lahko, ker so nam pribranjene tolike negotovosti in dvomi," pripominja ob razlagi današnjega evangelija p. Lojze Bratina, ki poudarja, da tudi kristjanu niso pribranjene težke in temne ure. "Blagodar vere je v tem, da omogoča potovanje skozi temo in premagovanje valov življenja zaradi roke, ki nam jo ponuja, zaradi klica, po katerem postajamo romarji k božji polnosti."

Za srečanje slovenske mladine s papežem Janezom Pavlom II. v Postojni na njegov 76. rojstni dan, 18. maja 1996, so popularni Čuki pripravili skladbo Naša barka. Pesem govori o usodi Kristusove Cerkve skozi zgodovino, v kateri je prestajala bude vibarje. Tudi v današnjem času ji z njimi ni prizaneseno. "Mnogo čeri danes skrivata ta čas, / naj nam up ne potone nikdar! On naši barki pokazal bo kam, / on pokazal bo pot in pristan. Z nami na poti nikdar nisi sam, / skupaj plujemo v jutrišnji dan."

Za praznik svetega Jožefa, ki ga v njegovih litanijah kličemo na pomoč kot "varuha svete Cerkve", pojemo pesem, katere besedilo je sestavil duhovnik in skladatelj Lojze Mav, napev pa ji je dal ljubljanski stolni prošt Franc Kimovec. Pesem poudarja, da po morju življenja plujemo pod varstvom treh oseb svete nazareške družine. "Sveti Jožef naš čolnič vesla, / Marija je zvezda nam sred' morja; / Jezus je z nami, vibarje miri; / varno v nebesa se peljemo mi."

Posvojitev revnih otrok "na daleč"

Že dalj časa obstaja tudi v naši deželi možnost, da posvojimo revnega otroka iz revne države. Seveda ne tako, da ga sprejmemo v družino, ampak gre za t.i. posvojitev "na daleč". Kdorkoli hoče pomagati revnim in največkrat zapuščenim otrokom, lahko pokliče najbližji škofijski misijonski center in plača letno 360 tisoč lir, se pravi, da prispeva za nekega otroka po trideset tisoč lir mesečno. Ta denar upravljajo naši misijonarji, ki tudi poskrbijo, da vsakdo, ki je kakega otroka posvojil, prejme tudi njegovo fotografijo in osnovne podatke. Posvojitev "na daleč" traja pet let in misijonarji poskrbijo, da denar pride v roke staršev ali vzgojiteljev dotičnega otroka. Vsota se nam ne zdi velika, a nam misijonarji zagotavljajo, da se z njo lahko omogočita normalno življenje in krščanska vzgoja malčkom. To je samo en način, kako lahko tudi mi pomagamo revnim otrokom iz Brazila, Argentine, Slonokoščene obale, Urugvaja, Bolivije, Tajvana, Egipta in drugih najrevnejših držav na svetu.

V SPOMIN NA LOJZETA LIČENA

"Marca 1938 je umrl približno mladi msgr. Mihael Arko, ki je bil župnik in dekan v Idrji več kot 40 let. V pričakovanju na naslednika je bil imenovan za župnijskega upravitelja do tedanjih 1. kaplan Štefan Grjezda. Proti koncu poletja je bil prestavljen v Mavhinje dose danj 2. kaplan Mirko Filej. Na njegovo mesto je prišel v Idrjo za kaplana kot novomašnik g. Lojze Ličen. Ker je imel lep glas, je on pel za praznike slovesne pete latinske maše. Kot kaplan je skrbel tudi za strežnike, deški Marijin vrtec in fantovsko Marijino družbo. Kljub hudemu raznorodovalnemu pritisku je bilo v Marijinem vrtcu in Marijini družbi

precej živahno. V vrtcu smo se zbirali vsako nedeljo... Na sestanku so nam fantje voditelji pripovedovali različne vzgojne zgodbe, vodili igre, kaplan pa nam je povedal duhovno misel in nas učil primernih nabožnih in narodnih pesmi. G. Lojzeta se še vedno spominjam kot dobrega duhovnika, ki mu je bila mladina pri srcu.

V začetku julija 1939 je organiziral dvodnevno romanje z avtobusom na Sv. Višarje za Marijin vrtec in Marijino družbo. To je bilo za večino izredno doživetje, saj do tedaj še nismo bili izven domačega kraja. Iz Žabnice smo šli na Višarje, seveda peš; pri kapelici nas je sprejel msgr. Valentinčič, do cerkve smo šli v procesiji ob molitvi in petju. Popoldne in zvečer je bilo dovolj časa za sposed in molitev. Prespali smo, kot je bila tedaj navada, na skupnem ležišču. Drugo jutro smo imeli lepo romarsko sv. mašo s skupnim sv. obhajilom, nato pa smo se spustili v Žabnice. Ker je bilo še nekaj časa, smo obiskali še Belopeška jezera in se vozili s čolnom."

KOT ŽUPNIK

Iz Idrje je g. Ličen po dveh letih odšel za župnika v Logje, na skrajno mejo Slovenije v Kobariškem kotu. Tu je preživel leta 2. svetovne vojne, nemške okupacije in partizanstva, ki je bilo v naših krajih do duhovnikov nerazpoloženo.

Zato so pred priključitvijo septembra 1947 skoro vsi duhovniki kobariškega dekanata odšli v Italijo oz. Gorico. Tudi g. Ličen je odšel, ne rad, temveč prisiljen od ljudi, ki so se zanj bali. Umaknil se je v Melino v Benečiji. Po treh letih se je vrnil v svojo škofijo in služboval najprej na Plavjah, nato v Tinjanu, Ospu, na Razdrtem in v Dragi. Tu mu je zdravje opešalo, da se je moral umakniti v pokoj. Pojavile so se namreč posledice meningitisa, ki ga je prebolel kot otrok. V aktivni službi Cerkvi je preživel 30 let. Kot upokojenca so ga sprejeli frančiškani na Kapeli. Pri njih je preživel 24 let, zadnja 4 leta v duhovniškem domu v Šempetru. Tu je umrl za možgansko kapjo 31. julija.

Pogreb je vodil škof msgr. Pirih ob udeležbi 60 sobratov. Med mašo je pel domači cerkveni pevski zbor, o pokojniku pa je spregovoril škof Pirih: "Rajni je bil globoko povezan s Cerkvijo v lepih trenutkih, a tudi v času preizkušanj in boleznih."

Dragi Lojze, Bog te je preizkušal in te našel zvestega. Zato te je prestavil v svoj večni božji vinograd.

K.H.

strpnost, razumevanje, sprejemanje, lahko pa tudi vodi k zaprtosti in odklonu drugačnega. Vi se tega dobro zavedate. Zato se trudite, da znova odkrijete globoke krščanske korenine vaše zemlje in hočete narediti iz svojega škofijskega občestva pristen "zakrament" božje prisotnosti v tej deželi.

Pozoren prisluh božji besedi, bratsko sodelovanje v občestveno cerkvenem življenju vam bosta gotovo pomagala, da premagate ovire, ki vas nagibajo k ločevanju, k nespoštovanju sočloveka, k nasprotovanju in zaprtju srca spričo potreb vaših bratov. Vem, kako široko je vaše prizadevanje v tej smeri: nadaljujte, dragi bratje in sestre, in ne dovolite, da bi vas težkoče potrle."

Dobro premislimo papežev nauk. Če zares hočemo, da se bo življenje na Goriškem in posebno na Tržaškem obrnilo na bolje, moramo svetovati vsem prizadetim političnim, kulturnim in ne samo verskim krogom: "Učite se slovensčine, če hočete dobro sebi, sosedu, someščanu in sploh nadškofijski skupnosti!"

KONEC

5

ČETRTEK
8. AVGUSTA
1996

VABILO V MARIJANSKI MUZEJ NA SVETI GORI

Bliža se Veliki šmaren oz. praznik Marijinega vnebovzetja, ko prihajajo do svojega vrhunca poletne počitnice in seveda tudi romarska sezona.

Že prestar običaj med Slovenci je, da v tem času poročajo na katero od domačih božjih poti, zlasti so to tiste, ki so posvečene Mariji. Ena takih je tudi Sveta gora pri Gorici, kjer bo na praznik v četrtek, 15. avgusta dopoldne, slovesno somaševanje vodil koprski škof msgr. Metod Pirih.

O Sveti gori je bilo že veliko napisanega in tudi naši bralci jo dobro poznajo, zato bi se tokrat ustavil ob novi pridobitvi te božje poti, o kateri smo v Novem glasu že bežno poročali. To je Marijanski muzej, odprt od letošnjega maja dalje, vhod vanj pa je desno od glavnega vhoda v baziliko, skozi portal v prečnem krilu samostana, ki je okrašen s frančiškanskim grbom in označen z letnico 1926. Ko vstopimo skozi ta vrata, se znajdemo v manjšem prostoru, kjer so svetogorski frančiškani uredili prodajalno svetogorskih spominkov, razglednic in nabožne literature. Pot nas nato pelje v ozek predprostor, kjer so na ogled fotografske povečave razglednic in fotografij, ki kot celota pomenijo ne-

kakšno fotokroniko Svete gore. Ob ogledovanju teh fotografij se seznanimo z zunanjim videzom te božje poti pred prvo svetovno vojno, ki je bil precej drugačen od današnjega, nadaljnje fotografije prikazuje rušenje Svete gore med prvo svetovno vojno, sledi slikoviti prikaz dogodkov po prvi in drugi svetovni vojni. Predvsem je potrebno posebej omeniti zmagoslavno vrnitev Marijine milostne podobe na goro leta 1922 po begunstvu v Ljubljani zaradi soške fronte, gradnjo nove bazilike in povratek omenjene Marijine podobe leta 1951 po nesrečni kraji in večletnem izginotju.

Glavni razstavniki prostor je velik za dobro šolsko učilnico, v njem pa so predmeti razstavljeni na stenah in v vitrinah. Pravzaprav je vsebina Marijanskega muzeja na Sveti gori dvojna, saj se omejuje najprej na prikaz svetogorske romarske poti v različnih zgodovinskih obdobjih, dotakne pa se tudi Marijinega češčenja na splošno, tako na Slovenskem kot drugod po svetu. Razumljivo je zato, da je raznovrstna tudi vsebina muzeja, ki obsega npr. kamnite fragmente oltarjev v prvi svetovni vojni porušene bazilike, nekatere fragmente arhitektonskih elementov nekdanje cerkve, ki je bila zgrajena v prehodnem gotsko-renesančnem slogu v času od 1541-1544, na ogled pa je tudi dragocena cerkvena oprema, ki so jo nekoč uporabljali na Sveti gori. V prve čase te božje poti nas popeljejo fotografske reprodukcije častitljivih dokumentov iz 15., 16. in 17. stoletja, ki govorijo o dogajanju na gori. Na zaključni steni muzeja so okrog Moletove kopije svetogorske milostne podobe

razporejene votivne slike, darovane svetišču od najrazličnejših ljudi, ki odsevajo njihovo stisko in hvaležnost za prejete milosti. Fotografska reprodukcija reliefa Marije zavetnice s plaščem s Ptujске gore, kopija brezjanske Marije Pomagaj in starinska kopija svetogorske milostne podobe nas opozarjajo na tri najbolj priljubljene Marijine božje poti v Sloveniji. Sledi prikaz spominkov, svetinjc, kovancev in križcev različnih oblik, ki pričajo o priljubljenosti romanj med Slovenci in sosednjimi narodi ter o iskreni vernosti zlasti med preprostim ljudstvom. Upodobitev Marije z Jezusom, izvirajoče iz Koreje, in ikone v bizantinskem slogu, vse te dragocenosti opozarjajo gledalca na evropske in svetovne razsežnosti Marijinega češčenja.

V nizkih vitrinah sredi glavnega razstavnega prostora je na ogled predvsem papirnat material. Tu vidimo podobice s Svete gore in z drugih Marijinih božjih poti na Slovenskem in v tujini, razglednice ter literaturo o Sveti gori, prav tako tiskane objave o ostalih Marijinih svetiščih doma in v tujini.

Zvon sv. Frančiška, vlit leta 1922 iz razbitin Samasovih svetogorskih zvonov, uničenih med prvo svetovno vojno, prav tako manjši zvon sv. Antona Padovanskega v vhodni veži, nas še enkrat opozarjata na tragedijo, ki je Sveto goro prizadela med prvo svetovno vojno. V zaključnem delu razstave je zanimiva tudi serija znamk z marijanskimi motivi, ki so bile zbrane od vsepovsod, ne samo v Evropi, temveč tudi v afriških, azijskih in ostalih prekomorskih deželah.

Še bi lahko opisovali muzej in naštevati predmete, vendar naj bo dovolj, naši bralci pa so vabljeni na ogled.

M.V.

PAHORJEVA NOVELA V FRANCOŠKEM PREVODU

Boris Pahor je v svoji noveli *Rože za gobavca* literarno obdelal fašistični zločin nad Lojzetom Bratužem in njegovo mučeniško smrt. Besedilo, ki ga je v francoščino prevedla Andrée Lück Gaye, je zdaj izšlo v *La Nouvelle Revue Française*, v številki za julij-avgust 1996, z naslovom *Des fleurs pour un lepreux*. Novela se tako pridružuje daljšima Pahorjevima tekstoma, ki sta izšla v francoskem prevodu, in sicer romanoma *Nekropola* in *Spopad s pomladjo*. Prvi je izšel l. 1990, letos pa še v žepni izdaji, drugi pa l. 1995 za naslovom *Printemps difficile*. Ob teh francoskih zgledih moramo ugotoviti, da nam še vedno primanjkujejo italijanski prevodi. Upati je, da se bo v tem pogledu kmalu kaj spremenilo, predvsem v našem prostoru. Letos so namreč v Javnem večnamenskem kulturnem središču v Ronkah razglasili izid natečaja za prevajalce slovenskih del v italijanščino. Med najboljšimi prevodi sta bili prav Pahorjevi deli *Nekropola* in *Vila ob jezeru*. Za prvo je bil nagrajen prof. Ezio Martin, za drugo pa je prejela diplomo prof. Marija Kacin. Pri Goriški Mohorejvi družbi je v pripravi italijanski prevod nekaterih besedil iz knjige *Gorica v slovenski književnosti*. Med njimi je tudi Pahorjeva novela, ki je pravkar izšla v francoskem prevodu.

MLADIKA ŠT. 7

Konec julija je prišla iz tiskarne 7. številka revije *Mladika*. Na platnici je objavljena slika cerkvice; kraj, kjer se nahaja, je treba uganiti. Uredniki *Mladike* so se namreč odločili za nagradno vprašanje: prvi trije, ki bodo pravilno odgovorili, bodo prejeli knjižno nagrado založbe *Mladika*.

Uvodnik ima naslov *Dragi prijatelji, na počitnice!* in govori o kulturnem delovanju nekaterih slovenskih ustanov na Tržaškem, ki je bilo nekdanje skrbno nadzorovano, danes pa o njem prevladuje molk.

Bruna Pertot nadaljuje z opisom rastlin in povrtin, ki so nekoč bile pogosto uporabljene v prehrani. Tokrat je na vrsti *Bela samonikla kumara*. Dušan Jakomin je prispeval črtico v slovenskem istrskem nareč-

ju *Mož s kanjelo*. V rubriki *Slovensci za danes* se je Zora Tavčar tokrat pogovarjala s častnim konzulom Republike Slovenije v državi Ohio (ZDA) dr. Karlom Bonuttijem. Uredniki *Mladike* so tudi pripravili intervju z letošnjim zlatomašnikom msgr. Stankom Zorkom. Saša Martelanc je napisal spominski članek o pokojnem msgr. Vinku Žaklju, Ivo Jevnikar pa je prispeval pričevanje dr. Antona Komotarja, ki je bil v dneh pokola v Ardeatinških jamah zaprt v zaporih v ul. Tasso v Rimu. Objavljena je celostranska fotografska reportaža o odkritju spominske plošče prof. Jožetu Peterlinu na Vinjem Vrhu, proti koncu pa lahko beremo oceno Martina Jevnikarja o knjigi Alojza Rebutle *Previsna leta* in tri likovne ocene Magde Jevnikar.

STANKO JERICIJO IN ORGLE

Pred nedavnim izdana zbirka *Musica per organo*, ki jo je izdal zbor "Sv. Ignacij" v Gorici, je nov dokaz studioznosti in prizadevnosti Stanka Jericija.

Zbirka, ki obsega 50 strani, vsebuje štiri skladbe. Prva in tretja sta označeni lapidarno *Sonata per organo*. Druga skladba, ki je prav tako sonata, ima še dopolnilno oznako *quasi fantasia*. Zbirko zaokroža četrta skladba *Toccat*, ki poslušalca prepriča s svojo bravuroznostjo.

Ob pregledovanju posameznih skladb se takoj sproži proces našega razmišljanja. V spominu nam zavzvenijo sonate Bachovih sinov Carla Philippa Emanuela in Wilhelma Friedmanna. Ugotovimo, da so tudi sonate Benedetta Marcella, Baltasara Galupija, G.B. Pescottija in J.A. Hasseja lahko vplivale, seveda daljnosežno, na našega skladatelja. Brez obžalovanja lahko ugotovimo, da njegove sonate niso zasnovane v klasičnem smislu, da je spopad med

dramatiko in liriko samo nakazan. Pri tem prihajamo ponovno do spoznanja, da se je največji mojster sonate L. van Beethoven togli shemi odpovedal, ni se pa odrekel svobodnemu snovanju v okviru dane oblike. Odpovedal se je posameznim stavkom in prišel do dvo-stavnosti. Franz Liszt in za njim Aleksander Skrjabin sta vse gradivo obdelala v okviru enega stavka, a kako drzne zamisli sta realizirala! Tudi naš skladatelj se ni pokoril togim zasnovam. Ostal je zvest večno prisotnim silam v naravi in umetnosti, svetlobi in senci in spopadu dobrega ter zla. Občasno skladno z njegovimi zamisljimi orgle posebno lepo zazvenijo. Zavedati se moramo, da je opisane skladbe napisal dober poznavalec vokalnega snovanja.

H.B.

SARAJEVSKI KARDINAL V MEDIJSKI VOJNI

AMBROŽ KODELJA

Nemški časopis *Frankfurter Allgemeine Zeitung* je objavil nekaj zelo ostrih člankov o sarajevskem kardinalu msgr. Vinku Puljiču. Ob prebiranju nekaterih komentarjev sem se prav nalašč srečal z enim od dopisnikov tega časopisa. Med pogovorom sva prišla do nekaterih zaključkov, ki bodo mogoče zanimivi tudi za naše bralce.

Tisti, ki vsaj malo poznajo razmere v Bosni in Hercegovini (BiH), in tisti, ki smo vsaj malo pobrskali po bosanskem islamu kot tudi po bosanski zgodovini,

razumemo ali vsaj skušamo razumeti kardinalovo zaskrbljenost. Verjetno vsega le ni mogoče odobravati, čeprav je gospod kardinal zelo markantna in tudi ugledna osebnost.

V bivši Jugoslaviji je imela republika BiH kljub ateizmu veliko verskih privilegijev. Na eni strani so bili neopredeljeni muslimani priznani kot narod; katoliški duhovniki in redovnice so svobodno nosili uniforme tudi v času, ko jih drugje niso smeli. Prav muslimani pa so imeli svoje poslance in svoje politično vodstvo, ločeno od Hrvatov in Srbov, pri katerih je šlo za narodno opredelitev, pri muslimanih pa za versko. Jugoslovanski ateizem je dejansko privilegiral muslimane, saj niso bili ne Srbi ne Hrvati ne Albanci, pač pa po veri muslimani! V razdobju pred 20 ali 30 leti je bilo veliko študentov, ki so bili neopredeljeni, a muslimani z islamsko štipendijo in so študirali na najrazličnejših arabsko-ameriških univerzah kot tudi v Evropi. Nekateri so se povzpeli v sam svetovni znanstveni vrh, zlasti na področju fizike, medicine in tudi ekonomije. Tega pri bosanskih Hrvatih ali bosanskih Srbih skoraj ni. Tako so tudi hote ali pod silo razmer takoj na

"LETOŠNJA DRAGA MLADIH BO NEDVOMNO ZELO ODMEVNA"

BREDA SUSIČ

Glavni organizatorji letošnje Drage mladih so člani društva Mavrični Most Mladih iz slovenske Primorske. To društvo je pri nas še nepoznano, čeprav deluje v naši neposredni sosesčini.

Da bi mlade organizatorje bolje spoznali in izvedeli kaj podrobnejšega o letošnji prireditvi, smo dvema članoma pripravljalnega odbora, Božu Benedejiču in Alešu Vovku, postavili nekaj vprašanj.

Glavno breme letošnje Drage mladih nosi društvo Mavrični Most Mladih. Bi nam lahko predstavili svoje društvo? Kako je prišlo do tega, da ste si prevzeli odgovornost organizacije Drage mladih?

Aleš: Društvo je staro malo več kot eno leto, zbiramo pa se že približno pet let. Se-

dež društva je v domu duhovnosti mladih v Klancu pri Kozini, društvo pa združuje mladino od prvih letnikov višje šole do študentov in celo delavcev. Vsak mesec organiziramo mladinsko družabno srečanje v različnih krajih po Primorski, vsaka dva meseca organiziramo kulturne večere, poleg tega pa smo tudi že organizirali razne tečaje, npr. računalništva.

Že ob zaključku prejšnje Drage mladih se je pojavil problem, kdo bi bil naslednji organizator, in ena od možnosti je bila, da bi to bili mi: bili smo ravnokar ustanovljeno društvo, poleg tega pa smo

zemljepisno blizu Opčin in veliko naših članov študira na Tržaškem. Predvsem pa nas je zanimalo to, da bi še poglobili prijateljske vezi z mladimi Tržičani. Vedeli smo, da bo organizacija Drage mladih za nas bogata izkušnja, zato smo se, seveda z malo straha, odločili, da si prevzamemo to nalogo.

Sedaj pa nekaj besed o programu letošnje Drage mladih in o tem, kako je potekala organizacija prireditve...

Božo: Tema letošnje Drage mladih je poklicna etika. Mislim, da bo tema zelo zanimiva, ker je tudi aktualna - letos jo npr. vpeljujejo na univerzi v Mariboru. Pri zbiranju predavateljev smo imeli veliko dela: zastavili smo si precej visoke cilje in to se nam je tudi obrestovalo. Vsi gostje so bili zelo prijazni do nas.

Božo Benedejič (levo) in Aleš Vovk.

Program pa smo zastavili tako, da bomo najprej slišali splošno predavanje o etiki in poklicih, potem pa še dve okrogli mizi o etiki v medicini in politiki. Ti dve podrobnejši temi smo izbrali zato, ker pride etika v medicini in politiki še najbolj do izraza in ker sta ti dve področji zanimivi za vse, tudi za tiste, ki se ne ukvarjajo neposredno z njima.

Pri organizaciji smo si razdelili vloge, tako da je vsakdo skrbel za področje, ki mu je bilo najbolj blizu: na pogovor s predavatelji o bioetiki je šla študentka medicine Alenka Bolé, s politiki se je pogovarjal bivši minister za socialo pri študentski vladi Uroš Slamič itd.

Pri organizaciji Drage mladih sodelujejo tudi druga mladinska društva in organizacije...

Aleš: Tako je. K organizaciji smo povabili tudi nekatera druga sorodna društva (Mladinski odbor Slovenske prosvete in Slovenski kulturni klub iz Trsta, Skupnost katoliške mladine in Združenje katoliških študentov iz Ljubljane, Akademsko katoliško združenje Amos iz Maribora, letos pa še Enotno listo mladih iz Koroške, gibanje Pot, Občestvo mladih iz Idrije ter nekaj posameznikov iz Gorice). Prvi namen tega povabila je bil ta, da med svojimi člani in v okolju, kjer delujejo, naredijo reklamo; s tem smo

hoteli privabiti čimveč novih obiskovalcev. Vsako društvo, ki je pristopilo k organizaciji, si je prevzelo tudi manjšo ali večjo nalogo, npr. pripravo športnega srečanja, ki bo v petek popoldne, ali pripravo maše... Seveda pa sta nam v največjo pomoč društvi iz Trsta, ker nam ves čas pomagata pri razpletu določenih problemov in nam posredujejo izkušnje iz prejšnjih let.

Kaj bi rekla ob koncu, da bi pritegnila k udeležbi koga izmed bralcev Novega glasa?

Božo: Draga mladih, ki nosi letos naslov *Na temeljih odgovornosti*, bo nedvomno zelo odmevna, tako v Sloveniji kot v zamejstvu. Sam mislim, da bo to vsebinsko zelo kvalitetna prireditev - to zagotavljajo tako predavatelji kot društva, ki so potrdila svojo prisotnost in pomoč pri organizaciji. Zato upam, da se bodo tudi bralci Novega glasa z veseljem odzvali vabilu na obisk Drage mladih in tako obogatili sebe kot tudi druge udeležence.

KAKO DELUJE AMNESTY INTERNATIONAL

DANILO ČOTAR

V članku, ki je bil objavljen v prejšnji številki časnika, je bilo na kratko opisano, kako je nastalo gibanje Amnesty International, na kakšnih načelih temelji in kakšne cilje si je zastavilo. Morda bo zdaj za bralce zanimivo zvedeti kaj več o načinih in postopkih, po katerih potekajo akcije.

Glavno tajništvo v Londonu zbira podatke o jetnikih z vsega sveta. Tu je stalno zaposlenih kakih 150 uradnikov, ki novice preverjajo z veliko previdnostjo in natančnostjo. AI si je v 35 letih delovanja pridobila sloves najzanesljivejšega vira za podatke o jetnikih. Na tajništvo prihaja kakih tisoč časnikov z vseh celin, tu izpisujejo vse važne podat-

ke iz radijskih poročil ter prejema pošto od številnih ustanov, ki se po svetu borijo za človekove pravice. Novice pošiljajo odvjetniki, ki poznajo hude primere krivic na sodišču, večkrat pišejo sami jetniki ali njihovi domači. Vse novice je treba dobro preveriti in njihovo verodostojnost potrditi s primerjavo različnih virov. Veliko podatkov zbere organizacija po svojih opazovalcih, ki jih pošilja v razne države. Ti odposlanci na kraju samem raziskujejo hude kršitve temeljnih pravic, seveda če je to mogoče in če jih krajevne oblasti preveč ne ovirajo. Na oblasti skušajo na razne načine vplivati, prisotni so, ko morejo, na sodnih obravnavah ali se srečujejo z jetniki samimi. Veliko novic posredujejo

osvobojeni kaznjenci, ki so v zaporih spoznali druge in videli, kako z njimi ravnajo.

O jetniku, za katerega se AI zavzema, je treba zbrati čim več natančnih podatkov in se nazadnje odločiti, če primer spada v okvir pravilnika. Preveriti je treba, da tisti jetnik, ki je zaprt zaradi svojega mišljenja in prepričanja, res ni izvajal in niti zagovarjal nasilja nad drugimi. Sele tedaj odločijo, kakšen bo postopek za njegovo obrambo in osvoboditev.

Za važnejše primere pošilja AI na sam kraj svoje zastopnike, da sami preverijo položaj jetnikov ali potek sumljivih procesov. O

vsem, kar so videli, objavijo poročilo in s svojimi izsledki seznanijo ves svet. Taka poročila imajo precej močan vpliv na oblasti obtožene države. Posledica je ta, da se razmere za jetnike izboljšajo in nekateri so celo osvobojeni. Včasih posreduje AI neposredno pomoč posamezniku ali skupini kaznjencev. Taka pomoč je navadno denarna, posebno za stroške, ki so povezani z obravnavami na sodišču. Organizacija nudi včasih tudi svojega odvjetnika.

Drug način delovanja je osnovan na pisanju prošenj za osvoboditev nekega jetnika. Prošnje lahko pošilja skupina članov, ki so povezani v celico, in pri tem vztraja toliko časa, dokler jetnika ne osvobodijo. Prošnje in pisma lahko pišejo tudi posamezni člani. Organizacija namreč vsak mesec objavi v svojem glasilu imena jetnikov, pojavni njihov položaj in svetuje, kako naj bo prošnja napi-

sana in kam naslovljena.

Prošnje, ki jih člani vsak mesec pošiljamo državnim poglavarjem, ministrom in drugim oblastem, se zdijo na prvi pogled naivne, dejansko pa je organizacija ugotovila, da imajo ta preprosta pisemca svojo težo in so večkrat odločilna, če ne za izpustitev, vsaj za izboljšanje jetniških razmer. Pisanje prošenj je tako organizirano, da v istem času pripe s vsega sveta na stotine pisem za istega jetnika. To oblastem pokaže, da tisti re-vež ni sam in pozabljen, ampak da se za njegovo usodo

briga veliko ljudi. Ta ugotovitev izvaja na oblasti tako močan pritisk, da navadno jetnika po kratkem obotavljanju izpuste. Ugled organizacije je namreč velik in prošnje navadno dosežejo uspeh tudi pri najbolj zakrnelih samodržcih.

Če bi kdo od bralcev hotel priti v stik z gibanjem AI ali želel postati član, se lahko obrne na naslov: *Amnesty International, v.le Mazzini št. 146 - 00195 Roma.*

začetku vojnih spopadov poskrbeli za otroke. Znanec mi je napisal: "V Split vozimo z avtobusi naše otroke, ki potem gredo v arabski svet, nazaj v istih avtobusih pa najlonske vreče za pokop mrličev..."

Na fronto so odhajali muslimanski možje in žene, otroci pa so šli v svet. Ko se zdaj razmere skušajo urediti, pa se ti vračajo ali se bodo vrnili z določeno izobrazbo in znanjem, seveda z islamskim predznakom. Tega ni ne pri bosanskih Hrvatih ne pri bosanskih Srbih. Srbi se sedaj stiskajo v Vojni krajini. Nekateri, ki so poročeni s Hrvati, se vračajo na tista ozemlja, kjer so Hrvati; drugi, ki jih družinske vezi vežejo z muslimani, gredo tja, kjer so muslimani. Ob muslimanih in Srbih so še bosanski Hrvatje, ki so po veri v veliki večini katoličani. Prav ti Hrvati pa so se začeli politično in tudi zgodovinsko razhajati. Nekateri z vso silo podpirajo umetni jezik "bosanščino", drugi trdijo, da je njihova zgodovina povezana z Zagrebom; obenem pozabljajo na bošnjaške korenine. Tretji - in ti so najštevilnejši - pa v najrazličnejših begunskih centrih in pri svojcih po svetu čakajo na boljše čase za vrnitev. Pozabljajo pa, da bodo njihova ognjišča zasedli

drugi! Na Balkanu je že od nekdanj veljalo geslo: "Kdor prvi pride, dobi boljši sedež!" Tako je kardinal v pogovorih navedel tri nevarnosti za prihodnost Bosne. To so: "Enotna država z bosanščino kot uradnim jezikom. Nekateri politiki skušajo Bosno spremeniti v islamsko državo in tu nastaja v Bosni država, ki se ravna po večinskem principu. (Večino sestavljajo muslimani, torej po muslimaskem principu.)" Vse to nekako drži, vendar najštevilnejši so muslimani; ti so dobili ključne položaje v vojski, kjer je celo uradni pozdrav *Salam aleikum*. Na političnem področju so zelo aktivni, ker poznajo mnoge jezike, pridobivajo ključne pozicije v gospodarstvu, ker so prišli prvi ali sploh niso odšli, na kulturno-zgodovinskem področju pa skušajo obnavljati bosansko-islamsko zgodovino s spomeniki, kot je bilo pred vojno, kar zopet podpira Unesco...

Na ozemlju bivše BiH je nekoč bilo v sarajevski nadškofiji 530.000 katoličanov, danes jih je le 170.000. Skoraj vse cerkve - kot tudi samostani - so porušene. Vidno jim tudi zadržuje vračanje nacionaliziranih zemljišč in zgradb. Po drugi strani pa tudi svet nekako čudno gleda na vse to. Zelo boleča je bila izjava generala frančiškan-

skega reda: "Provinca, ki nima svojega ozemlja, ne obstaja. Province v izgnanstvu ni!" Ta izjava je zelo prizadela katoliške duhovnike, kot tudi nekatere redovnike, zato so začeli ustanavljati nekakšne internacionalne - večjezične samostane, češ da bodo tako bolj pripomogli k zblizevanju. Ob koncu ostaja ena sama rana. Hrvati ali bosanski Hrvati se ne vračajo. Če se vračajo, to počenajajo v izredno majhnem številu. Kje so vzroki za vse to? Tu ni samo bojazen pred bodočnostjo, pač pa tudi lagodnost, ki jo uživajo v Evropi pri svojcih, ki so tu že mnoga leta na delu. Potem imamo politična zatočišča, zagotovljeno delo ali socialno pomoč itd. Zato razumemo kardinalovo zaskrbljenost, ko prihaja iz enega begunskega centra v drugega in jih bodri, naj se čimprej vrnejo... Eno so obljube, drugo pa je realnost. Res, da je v ozadju tudi islamsko-politični strah, vendar ob vsem ne prezirimo: "Bosanskemu Hrvatu dom ne pomeni več tistega, kar bi mu moral pomeniti! Ali mu je še pred to balkansko morijo pomenil ali ne? Zopet novo vprašanje. "Bosna kot tudi Hercegovina pa bo takšna, kot jo bo naredil ali poselil tisti, ki bo tam prebival in zibal zibko!"

GLAS IZ LJUDSTVA

O STANJU NA KRASU
IN V MESTU

Na Našem prazniku v Nabrežini 20. in 21. julija je bila javnosti na razpolago odprta skrinjica, v katero so obiskovalci lahko oddali svoje pismene predloge in pripombe o politiki Slovencev v Italiji. V njej se je nabralo nekaj priporočil, pa tudi kritičnih pripomb. Eden takšnih prispevkov je tudi naslednji, ki so ga nam prireditelji Našega praznika odstopili v objavo v skrčeni obliki.

Slovenci (zamejci) povečini živimo v višjih nadstropjih našega zamejskega "nebotičnika", pojemo, plešemo, pijemo in se zabavamo, ne vemo ali pa nočemo vedeti, kdo života v temelju naše zgradbe. V temelju naše zgradbe stanujeta in živitarita SLOVENSKA ZEMLJA in SLOVENSKA ŠOLA. Niti ne slutimo, da so ti temelji grobo načrtani in se naš "slovenski nebotičnik" majo in se bo čez nekaj let zrušil. Ne bo nam več treba zaščitnega zakona; koga bomo ščitili, ko ne bomo imeli več slovenskega človeka in slovenskih vasi?

Res je že, da je naš človek lastnik svoje zemlje in razpolaga z njo, kot hoče. Ker je sedaj denar bog, jo prodaja ne glede na narodno pripadnost kupca, le da iztrži čimveč milijonov. Človek bi rekel, da bi prodal še sestro, brata, kaj šele podedovano slovensko zemljo, ki so jo naši pradedje ohranjali in čuvali z znojem in trpljenjem. Narodna zavest in ponos na svojo zemljo sta izgubljena tudi v vrstah naše slovenske narodno zavedne skupnosti. Začeli so z leve: čutili so, da se morajo "internacionalizirati", da ne bodo samo Slovenci na Krasu (vsekakor dobrohotno dejanje do bližnjih večincev). Primer je nastanek italijanske vasi Girandole. Hrib Sv. Lenart nad Samatorco je 3/4 italijanski (Carso italiano).

Prebivalci vasi v devinsko-nabrežinski občini ugo-

tavljamo, da se pri nas gradijo "ville a schiera" z osmimi ali več stanovanji. Naše doline ob cestah izginjajo, v teh dolinah se gnete do pet hiš. Ali bodo kupovali ta stanovanja ali hiše naši ljudje - vsota se vrta okrog 400 milijonov lir? Ne, naši mladi ljudje nimajo toliko denarja, zato si za manjše zneske kupujejo stanovanja pri Tržiču ali v Trstu. Žal morajo v tuje okolje in so izgubljeni za našo slovensko stvarnost. Kdo se torej naseli v naše vasi, je vsem znano. Tujci z denarjem in tujim jezikom, ki ne spadajo v naše vaško življenje. Naše krasne šole s kipom našega pesnika, pisatelja ali mladega partizana čakajo na italijanske učence...

Ali je že kdaj komu prišlo na misel, da bi naši denarni zavodi dajali mladim družinam kredite z manjšimi obrestmi za nakup stanovanja, stare hiše ali gradnjo nove hiše v slovenskih vaseh? Tako se nadaljuje potujčevanje naših slovenskih vasi. V občini je zaprtih pet slovenskih osnovnih šol. Zakaj je bila tako na lahko ukinjena šola v Mavhinjah? Podobni usodi naproti gre srednja šola v Križu. Tudi v samem Trstu je stanje v slovenskih šolah kritično. Ni prave volje, da bi poiskali otroke. Zato predlagam, da bi ustanovili narodnoobrambni odbor, ki bi preučeval in usklajeval omenjene probleme, zaradi katerih se utapljam v asimilaciji.

S spoštovanjem.

- VAŠČANKA OGRŽENE
KRAŠKE VASI

Protestna manifestacija v Rižarni

Tržaška judovska skupnost je v ponedeljek, 5. avgusta, priredila v tržaški Rižarni spominsko svečanost za žrtvami nacističnega in fašističnega nasilja. To je storila v znak protesta proti razsodbi, s katero je rimsko vojaško sodišče oprostilo bivšega esesovskega častnika Ericha Priebkeja za pokol v Ardeatinskih jamah. Spregovorili so predsednik skupnosti Giorgio Nathan Wiesenfeld, rabin Umberto Piperno in tržaški podžupan Roberto Damiani.

Veliki šmaren na Repentabru

Poročali smo že o slovesnostih, ki bodo na Repentabru za Veliki šmaren. Poleg verskih svečanosti, ki bodo 15. in 16. avgusta v dopoldanskih in popoldanskih urah, je treba omeniti še kulturne prireditve. O nekaterih smo že pisali (razstavi Evgena Guština in predstavitvi videokasete o Slomšku). Poleg teh bodo še 16. avgusta koncert nabrežinske godbe, 17. avgusta koncert vokalne skupine *Musica noster amor*, 18. avgusta pa prireditev za otroke in mladino.

IZDELATI MORAMO SVOJE PREDLOGE

IVAN ŽERJAL

Nadja Maganja je predsednica področnega sveta openskega didaktičnega ravnateljstva. Pred dvema tednoma smo objavili izjavo področnega sveta proti preselitvi kriške osnovne šole *Albert Sirk* v prostore italijanske osnovne šole. Gospo Maganja smo zaprosili za pogovor o tem problemu in širšem vprašanju slovenskega šolstva na Tržaškem.

stvarnost in razmere, v katerih delajo naše šole.

Kakšno vlogo ima šola v vaški stvarnosti?

Na vasi živi šola z vaško stvarnostjo, saj je prisotna pri vseh najpomembnejših prireditvah. Poleg tega je kraj vsakodnevnih srečanj mladih in starih ter pomemben posrednik kulturne dediščine. Zaradi vsega tega je naš področni svet izrazil nasprotovanje šolskemu skrbniku glede načrta o selitvi kriške osnovne šole *Albert Sirk* iz središča vasi v prostore italijanske osnovne šole, ki stoji ob robu Sv. Križa. Šola bi namreč delovala v tujem, italijanskem okolju. To bi bilo za vas kulturno obubožanje.

Kriška šola je po mednarodnih pogodbah zaščitena, zato je ne morejo ukiniti. Vendar nismo daleč od ukinitve, če jo postaviš v popolnoma tuje okolje.

Tvegajo tudi druge šole openskega didaktičnega ravnateljstva podobnih ukrepov?

Tržaški šolski skrbnik je dal povoljno mnenje za za-

prtje šole v Gropadi, ki tudi spada v opensko didaktično ravnateljstvo. Deželna šolska komisija za slovenske šole pa se je izrekla proti temu ukrepu.

Spomniti moram, da je dala občina tržaški univerzi nalogo, da preuči stanje šolskih stavb in populacije v tržaški občini. Zaradi varčevanja namerava v prihodnjih letih zapreti in prodati vrsto šol, posebno tistih, ki niso v skladu z zakonskimi zahtevami. Z izkupičkom naj bi posodobila ostale šolske strukture. Tako namerava storiti tudi z našimi šolami, ki niso v skladu s šolsko zakonodajo in v katerih je močno padlo število učencev. *Racionalizacija* šolskega omrežja je torej evfemizem za zaprtje šolskih stavb.

Kaj je treba po Vašem mnenju in po mnenju področnega sveta storiti?

O tem smo razpravljali tudi na zadnji seji področnega sveta, vendar bom tu izrazila predvsem svoje

mnenje. Večkrat je bilo že zapisano, da je trenutno tržaška občinska uprava v rokah ljudi, ki imajo nekoliko večji posluš za naše potrebe od tistega, ki so ga kazale prejšnje uprave. Zato je v našem interesu, da čimprej izdelamo svoje predloge glede šolske problematike. Vem, da je to zelo težko, vendar ne smemo dopustiti, da nas čas prehiteva in da stvari same tečejo. Vsi se zavedamo, da je nemogoče zahtevati, da bi imeli v vsaki vasi osnovno šolo, če otrok ni. Če bi presodili, da se moramo kake šole odpovedati, pa bi morali zahtevati v zameno resnično kakovostno izboljšanje ostalih, da bodo uporabne in vabljive; ne smemo se zadovoljiti le s kakim popravilom starih struktur. Doseči moramo tako pravno osnovo, da lahko čim bolj svobodno in samostojno odločamo o svojih šolskih zadevah. Šele na tej osnovi lahko govorimo o preustroju šolskega omrežja. Drugače izzvenijo razni predlogi o racionalizaciji le kot poziv k "samoukinjanju", kot ugotavlja ravnatelj Tomaž Simčič v zadnji številki revije *Pretoki*.

Šolsko vprašanje postaja tako predvsem politični problem. Vsi naši politiki bi se morali zavedati, da je šolstvo prednostno vprašanje slovenske manjšine. Predstavniki v tržaškem občinskem svetu pa naj bodo posebej pozorni, ko bo občina delila prispevke za posodabljanje šolskih stavb. Na tem seznamu naj bodo tudi imena slovenskih šol!

KVARTOPIRCI NA VLADI IN
ZAKON O KRAŠKIH PARKIH

Kras v vsej njegovi lepoti.

Kocka je torej padla! Zaključila se je dolga razprava in še daljše diskusije o zaščitnih področjih in seveda tudi o kraškem parku; predlog oz. skupek kompromisov je postal zakon in s tem moramo računati, oz. se s tem moramo sprijazniti. Ostaja pa nam grenak priokus, da smo ob tem za nas tako važnem sklepu Slovenci, Kraševci, bolj malo odločali in še manj bomo odločali o usmeritvah namembnosti tega področja. Gospodje iz deželne palače na Oberdankovem trgu sami najbolje vedo, kaj je za Kras najbolje, saj imajo v svoji sredi zelene strokovnjake, ki Kras poznajo le po nedeljskih sprehodih, gotovo pa ne po trdem obdelovanju tiste zemlje, ki nam daje odlična vina, lepo cvetje,

slastne povrtine. Ti gospodje si upajo zviška dajati lekcije našemu Kraševcu, gospodarju svojih zemljišč, še več: podtikajo mu špekulantske namere, krivijo ga, ker je po sili razmer prodal kak travnik, ki ga je "gospod iz Trsta" takoj ograbil in opremil z napisi, kot so "Proprietà privata, Vietato l'ingresso" itd. Ti zeleni gospodje trdijo, da sami nismo sposobni ohranjati kraških lepot, kar priča pozidava Krasa, ki so ga upravljali domači župani. Ne vidijo, zeleni gospodje, kaj se je dogajalo na področju tržaške občine od Grljana do Brojence, od svetišča na Vejni do sinhrotrona pri Bazovici, od begunskih naselij, zgrajenih, "da se po-kulturijo Kraševci" itd.

Tak je bil odnos velikega dela odločujočih politi-

kov, ki so nam izglasovali zakon o Krasu. Skupni napor velikega dela slovenskih organizacij in združenj je nekoliko izboljšal prvotne osnutke, kar bodo ali so že presodili naši strokovnjaki. Kraševcu, nestrokovnjaku, ki skrbno varuje svoj košček zemlje in predvsem svoje tradicije, ostaja grenak priokus, ki ga je dobil med razpravo in predvsem ob odločitvah o tem važnem zakonu. V deželni zbornici so poslanci tekmovali med seboj, kako bodo z obstrukcijo dokazali svojo politično moč, večina pa je, mimo kake partije briškole, dokazala svojo vztrajnost in prisilila celoten deželni svet, da je za nekaj dni skrajšal svoj dopust.

N.K.

GLOBE OSMIČARJEM

V juliju sta dva osmičarja v devinsko-nabrežinski občini dobila globo, češ da sta kršila cestni zakonik s tem, da sta izobesila tradicionalno "frasko". Po mnenju orožnika, ki je nastopil tako pri Normi Angelini v Mavhinjah kot pri Iztoku Pericu v Slivnem, je namreč zelena veja na križišču isto kot cestni znak oziroma ekonomska propaganda, za katere pa so seveda potrebni poseben postopek in ustrežni davki. Fraska in puščica sta bili sicer anonimni, kot je v navadi pri nas, vendar orožnik ni bil pripravljen poslušati nikakršnih argumentov in je zasolil visoko globo. Proti temu sta oba prizadeta vložila priziv. Javno se je zavzela proti krivici Kmečka zveza. Na-

stopila pa je tudi devinsko-nabrežinska občinska uprava, ki je najprej poslala pritožbo na krajevno orožniško postajo, napovedala pa je tudi obisk pri prefektu, da se - če je treba - formalno zaščiti tradicija osmic in njihovega prepoznavnega znaka, ki je krajevna značilnost tržaškega in goriškega kmetijstva, in zato prav gotovo ne more biti predvidena v državnem in cestnem zakoniku.

Pripis: Mar ne bi bilo koristneje, da bi orožniki z enako vestnostjo in vnemo iskali "neznane" mazače slovenskih napisov ter spomenikov NOB-ja, saj bi tako verjetno rezultat ne izostal in bi končno odkrili istovetnost teh nočnih "junakov"?

Popravek

Na tem mestu smo v prejšnji številki objavili intervju z abiturientom Adamom Pahorjem z naslovom: *Po počitnicah vpis na pravo*. V podnaslovu je prišlo do neljube napake, ko je bilo zapisano, da je bil 19-letni Adam Pahor, doma iz Medje vasi nad Štivanom, najuspešnejši dijak, ki je opravil zrelostni izpit na tržaškem trgovskem zavodu Žiga Zois s končno oceno 54/60. V resnici bi morali zapisati, da je bil Adam Pahor med najbolj uspešnimi dijaki na trgovski, ne pa najuspešnejši, ker sta Adriana Longo in Tjaša Švara prejeli 56/60. Adriani in Tjaši ter njunima upravičeno užaljenima družinama se iskreno opravičujemo. — E.D.

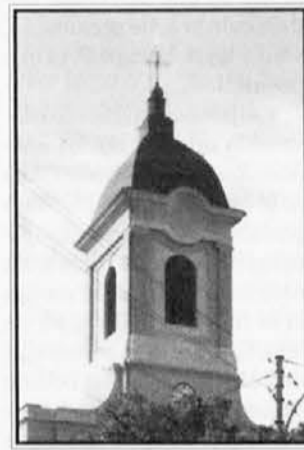
VRSTA KULTURNIH PRIREDITEV ZA SV. JERNEJ

Openska župnijska skupnost je znana po tem, da prireja ob praznovanju farnega zavetnika sv. Jerneja vrsto kakovostnih kulturnih prireditev. Tako bo tudi letos.

V petek, 23. avgusta, bo po večerni maši ob 20.30 koncert, ki ga bosta oblikovala organist Luca Ferrini in flautist Giorgio Samar. To bo tudi priložnost za prireditelje, da se zahvalijo vsem, ki so prispevali za obnovo orgel. Stroški za obnovo so namreč končno poravnani (več let so namreč prav v ta namen prirejali koncerte). V ta namen bodo tudi postavili spominsko ploščico, župnik Zvone Štrubelj pa bo podal priložnostno misel.

V soboto, 24. avgusta (god sv. Jerneja), bo ob 19. uri slovesna maša. Obred bo spremljal domači cerkveni pevski zbor, ki bo izvajal mašo št. 3 skladatelja Staneta Maliča. Sledil bo koncert kvarteta 7+ iz Izole na prostoru za cerkvijo.

V nedeljo, 25. avgusta, bo ob 9. uri zjutraj slovesna maša s procesijo okrog cerkve. Popoldne bo v Finžgarjevem domu ob 17. uri kulturni spored. Predstavili

bodo tudi knjigo dr. Draga Štoker o dolgoletnem openskem župniku msgr. Andreju Zinku. O njem je dr. Štoka dalj časa pisal v župnijskem listu *Zvon*, sedaj pa so ti zapisi zbrani v obliki knjige z naslovom *Andrej Zink, dekan in župnik na Opčinah*.

Tridnevje od 23. do 25. avgusta bo torej pestro in zanimivo ter bo poleg Opencev gotovo privabilo tudi veliko ljudi iz drugih krajev.

I.Ž.

MLADA TRŽAŠKA SLOVENCA NA SEMINARJU V WALESU

Od 10. do 14. julija je v Walesu potekal seminar o waleški manjšini, ki sta se ga udeležila člana Slovenskega kulturnega kluba in Mladinskega odbora Slovenske prosvete Francesca Simoni in Martin Maver.

Seminar je organizirala tamkajšnja organizacija *Aman Tawe*, ki skrbi za ohranjanje in širjenje waleškega jezika.

Srečanja se je udeležilo še 14 predstavnikov drugih evropskih manjšin. To so bili: Katalonci iz Španije, Bretonci iz Francije, Frizijci iz Holandske in Slovenci iz Avstrije. Žal je seminar trajal le štiri dni, program pa je bil zelo intenziven in bogat.

Prvi večer so se udeleženci med sabo spoznali ob prijetni in okusni večerji, med katero so dobili prve informacije o waleškem jeziku in o štiridnevem programu. Tako je bil prvi dan posvečen spoznavanju waleškega jezika in šolskega sistema. Dopoldne so si

najprej ogledali vrtec, kjer so jih otroci sprejeli s kratko predstavo, nato pa še srednjo in višjo šolo. Med obiskom so jih učitelji in profesorji seznanili z učno metodo in potekom dvojezičnega pouka; poleg tega pa so imeli tudi priložnost direktne pogovora z dijaki in otroki. Popoldne so si ogledali univerzo in šli na kratek sprehod ob morju. Večer se je sklenil v tipičnem *pubu*, kjer so se srečali s predstavniki raznih organizacij, ki skrbijo za ohranjanje waleškega jezika.

Naslednjega dne so udeleženci seminarja obiskali radijsko in televizijsko postajo. Tukaj so se seznanili najprej z nastankom radia in televizije, nato pa še s problemi, ki jih

waleške jedi, poleg tega pa so se naučili nekaj njihovih pesmi in nekaj korakov njihovih plesov.

Žal je prišel že zadnji dan, ko so se udeležili velikega folklornega festivala, ki poteka vsako leto v tem času v Walesu. Tu so se predstavniki manjšin in prijatelji iz Walesa poslovili v upanju, da se bodo čimprej ponovno srečali.

M.F.

Mačkoljani sprejeli novega župnika

Konec junija se je mačkoljanska župnijska skupnost poslovila od svojega dolgoletnega župnika g. Žarka Škerlja. Prejšnjo nedeljo, 4. avgusta, pa so Mačkoljani sprejeli v svojo sredo novega župnijskega upravitelja g. Ondreja Frastjo. Po krajšem pozdravu pred cerkvijo je sledila maša. Med obredom je novega župnika predstavil škofov vikar za Slovence msgr. Franc Vončina. Po maši se je srečanje nadaljevalo v prostorih "Stare šole".

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

VIDE BREZOVEC VD. CERGO

se iskreno zahvaljujemo škofovemu vikarju g. Vončini za pogrebni obred, cerkvenim pevcem in vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin drage pokojnice.

Svojci

OBVESTILA

SINDIKAT SLOVENSKE šole obvešča šolnike, ki so se udeležili natečaja po naslovih, ki je bil objavljen v Uradnem listu 14. junija 1996, da so bile 30. julija na deželnem šolskem uradu, trg. sv. Antona 6, razobešene dopolnjene trajne pokrajinske lestvice za stolice in mesta na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah v Trstu in Gorici. Morebitni oškodovanci imajo 10 dni časa, da se pisno pritožijo deželnemu šolskemu skrbniku zaradi morebitnih napak.

TRST. V Domu blagrov bodo letos 19., 20. in 21. avgusta duhovne vaje za žene in dekleta. Vodil jih bo salezijanski duhovnik Stanislav Duh, ravnatelj inšpektorialne hiše na Rakovniku v Ljubljani. Vpise sprejema gdč. Dora Kosovel (tel. 763406).

TRST. Duhovne vaje za duhovnike bodo v Domu blagrov (Le Beatitudini) od ponedeljka, 26. avgusta, zjutraj do srede, 28. avgusta, popoldne. Vodil jih bo jezuit p. Franc Cerar. Prijave sprejema Dom blagrov, tel. 566244, ali pa Franc Vončina, tel./fax 415851. Pa-

storalni dan za tržaške duhovnike bo v četrtek, 29. avgusta, v Domu blagrov.

ČESTITKE

Cirilo in Nika Pertota je razveselilo rojstvo Marije. S srečnima staršema in z nonoti Anico in Ivom Kraljem ter Rožico in Gregorjem Pertotom se veselijo Fantje izpod Grmade, ki mali Mariji kličejo: Na mnoga leta!

Čestitkam se pridružuje Novi glas.

SOŽALJE

Tanja! Za vedno nam boš ostala v spominu. Erik in prijatelji.

DAROVI

ZA LAČNE otroke v misijonih: K.K. dvakrat po 100.000.

ZA CERKEV v Nabrežini: Pertot 20.000; Semec 5.000; Opati 20.000; Canton 50.000; I.Gruđen 50.000; Slovenska skupnost 50.000; N.N. 50.000; Baldi 5.000; Jamšik 35.000; Fonda 5.000; Radovič (Kras.) 100.000; Rudež 10.000; Gruđen 10.000.

NABREŽINA

V nedeljo, 18. avgusta, bo v Nabrežini tradicionalno

PRAZNOVANJE FARNEGA ZAVETNIKA SV. ROKA

Ob 9.15 slovesna maša, ki jo bosta darovala novomašnik Viljem Čušin in zlatomašnik Radko Rudež. Darovi so namenjeni za popravitev glavne strehe. Po maši bo evharistična procesija po vasi z godbo, petjem, narodnimi nošami in skavti ter pritrkovanjem, ki se bo zaključila pred cerkvijo. Sledila bo tradicionalna zakuska.

Ob 20.15 druga sv. maša. Ob 20.45 koncert nabrežinske godbe na prostoru ob zakristiji. Sledijo darovi in dobinki za našo cerkev ter družabnost.

Od četrta do sobote bo tridnevica ob 20.15 v cerkvi in ob cerkvi (s kulturnim programom).

Vabljeni!

UTRINKI

KDOR NI NIKOLI NIČ POZABIL, NAJ...

Zopet je bila gonja glede pozabljenih reči. "Župnik ne sme pozabiti... Zakaj ste pozabili?" In neko nedeljo sem pri maši rekel: "Kdor ni nikoli nič pozabil, naj pride in vzame z oltarja 50.000 lir. A naj pazi, da se ne speče..." In denar je ostal na oltarju! Kmalu se je nadaljevalo obrekovanje na račun župnika. Našim vernikom je bilo vsak dan bolj nerodno, zato so mi rekli: "Morate nekaj povedati v cerkvi, sicer ne trpite samo vi, ampak vsi, ki hodimo v cerkev." V nedeljo sem rekel: "Jezusove učence je svet sovražil in vse hudo o njih govoril. Tako beremo v evangeliju. Če tudi o meni grdo in lažnivo govorijo, s tem pokažejo, da sem Jezusov učenec. Dali so mi pravo izkaznico Jezusovega učenca. Hvala. Zanje bom sedaj maševal." In vode so se pomirile.

(Če vas bodo zasramovali... veliko je vaše plačilo v nebesih). — (B+B)

MLADINSKI ZBOR VRH SV. MIHAELA NA POČITNICAH

Zdaj že vse diha počitniško. Sonce, morje, hribi... Tudi pri MIPZ Vrh sv. Mihaela so se letos odločili prebiti štiridnevni dopust v juliju v čudovitem gorskem svetu Julijskih Alp. Skupina otrok in staršev se je z avtomobili odpravila proti Žabnicam, h koči sv. Jožefa.

V Naborjetu smo si ogledali zanimivi etnografski muzej. Spoznali smo sestavine tal Kanalske doline: rude, kamnine, fosile, staro orodje, favno in floro teh krajev.

Pri koči sv. Jožefa smo zamenjali skupino glasbenikov šole Komel iz Gorice. Postavili smo si ležišča in seveda šotor v veselje otrok ter odbojgarsko mrežo. Naslednji dan je bil posvečen glasbenim koncertom. Obiskali so nas gojenci šole Emil Komel s prof. Devetakom. Naši

otroci so tako spoznali trobento, violino, oboe in z velikim veseljem so sledili jutranjemu koncertu. Popoldne pa so otroci po skupinah vadili kratko skladbo in ob koncu nastopili v veselje staršev. Tretji dan smo se pogumno povzpeli po napornih in strmih stezicah na 1792 m visoke Sv. Višarje. Utrujeni, a veseli, da smo peš opravili to romarsko pot, smo šli k maši. Nato smo se vrnili v dolino z moderno vlečnico.

In že je bila tu sobota, čas odhoda. Razšli smo se s pesmijo *Hvala*. Vanjo smo zaobjeli zahvalo za vse lepe sončne dneve, nepozabno doživetje in hvaležnost kuharicama Gabrielli in Anamariji. Ob koncu so vsi prisotni izrazili upanje, da bodo tudi drugo leto preživeli tako lepe počitnice.

(MAC)

Folklorni festival v Gorici

Na tiskovni konferenci so 29. julija predstavili Svetovni festival folklorne, ki bo letos potekal v Gorici že šestindvajsetič po vrsti. Leto je okrog in spet je tu folklorni festival, ki je edina zvezda stalnica na sicer temnem poletnem nebu v Gorici. To smo zapisali zato, ker kulturnih prireditev čez poletje na Goriškem skorajda ni. Organizatorji pravijo, da zato, ker ni denarja; mi pa dodajamo, da tudi zato, ker niso sposobni v Gorico vnesti ničesar novega. In zato: živela folklor!

Megalomanski naslov *Svetovni festival folklorne*, s katerim si skušajo goriški občinski upravitelji vsaj malo oprati ne preveč čiste vesti, bo tudi letos sestavljen iz treh delov, saj se bo v zadnjem tednu avgusta v Gorici zvrstila folklorna parada, ki jo bodo letos priredili že enaintridesetič, festival bo potekal v znamenju folklornih večerov na Trgu Battisti v Gorici, obenem pa pripravljajo še posvet o ljudskih tradicijah in običajih.

Od četrta, 29. avgusta, pa vse do nedelje, 1. septembra, bo torej v Gorici vse v znamenju folklorne. Tokrat bodo prišli plesalci v narodnih oblačilih iz devetih različnih držav: nastopile bodo skupine iz Kolumbije, Avstrije, Slovenije, s Filipinov, iz Latvije, Portugalske in Turčije, Ukrajine ter seveda Italije. Slovenijo bodo zastopali plesalci Akademске folklorne skupine Študent iz Maribora. Spored prireditev je že znan; že sedaj pa lahko povemo, da bodo tudi letos podelili nagrado Trofeja goriškega gradu. Nagrada bo šla v roke skupini, ki bo s svojo predstavo najbolj navdušila občinstvo in pa seveda žirijo; le-to bodo tokrat oblikovali časniki in organizatorji, ki pa bodo morali upoštevati mnenje in odziv publike. Razred zase je seveda folklorna parada po mestnih ulicah, ko se veliko folklornih skupin v nedeljo zbere in priredi povorko z gasbo in plesom po mestnih ulicah, končno pridejo na Trg Battisti, kjer vsi skupaj uprizorijo živahen zaključni nastop.

Zbiralci narodnega blaga in strokovnjaki se bodo letos zbrali na posvetu z naslovom *Spektakel kultur med mistifikacijo in iskanjem identitete*. Organizatorji so se odločili, da bodo tudi letos vse predstave za gledalce brezplačne, pa čeprav so iz prejšnjega leta podedovali nad petdeset milijonov lir izgub.

RADIO GLAS - SLOVENSKE ODDAJE

Težave s slovenskimi oddajami na krajevni radijski postaji Ljudski radio so se začele pred dobrim letom, ko so nam novi upravitelji zadruga MEC SO lepega dne, brez pravočasnega obvestila, zaklenili vrata studijev...

Stalnim poslušalcem niso mogli niti pojasniti vzrokov in ker so bile slovenske oddaje celo poletje prekinjene, smo v tej dobi izgubili veliko poslušalcev.

Ob ponovnem začetku slovenskih oddaj z novim imenom *Radio Voce* (Radio Glas) so se nekatere stvari bistveno poslabšale. Že med srečanji z upravitelji smo razumeli, da naše oddaje nekatere motijo in bi radi videli, da bi jih ne bilo. Sprijazniti so se morali z mislijo, da slovenske oddaje ostanejo, ker je to pač že v tradiciji te radijske postaje in bi prišlo do raznih polemik in konfliktov, če bi se prepovedale. Ves čas smo imeli žalosten vtis, da nas ne sprejemajo z veseljem, da z nami ne delajo iskreno, ampak da nas prenašajo. Nekateri so nam jasno izrazili prepričanje, da slovenske oddaje niso obogatitev, ampak le motijo vse poslušalce, ki slovenščine ne razumejo. Skušali so nam odščipniti nekaj tu, nekaj tam in res se jim je posrečilo, da so v enem letu slovensko oddajo skoraj do kraja zmrcvarili.

V jeseni smo začeli z eno uro in pol namesto običajnih

dveh ur, toda oddajnik v Števerjanu, ki je bil prej usmerjen na štiri strani neba, so zdaj naravnali enosmerno proti jugu, to se pravi proti furlanski ravnini in torej italijanskemu ozemlju. Tako smo izgubili tudi dolgoletne poslušalce v Soški in Vipavski dolini, ker nas tam niso slišali več. S tem so seveda pohodili tudi načelo obmejnega sodelovanja in povezanosti, ki ga ob svetogorskih srečanjih in ob vsaki drugi priložnosti z besedami in na papirju toliko opevajo.

Medtem so zadrugo, ki je upravljala radijsko postajo, razpustili zaradi finančnih težav in edini lastnik je postala škofija pod imenom *Publi-radio Gestioni S.A.S.* Zdaj se je zopet zapletlo, ker mora po zakonskih predpisih edini lastnik na vseh frekvencah, ki jih ima na razpolago, oddajati isti program. To pa pomeni, da slovenska oddaja ni več omejena le na Gorico in ožjo okolico kot do sedaj, ampak na skoraj celotno ozemlje nadškofije: do Tržiča, Ogleja in Červinjana.

Ravnatelj radia se je zdelo naravnost "predrzn", da bi se slovenska oddaja razši-

Nekateri sodelavci slovenskih oddaj, junij 1995

ri la na ves tisti del ozemlja, kjer je le malo Slovencev. Poslal nam je pismo, zopet zadnji trenutek, tako da ni bilo mogoče obvestiti poslušalcev, naj s ponedeljkom, 15. julija, prekinemo slovenske oddaje. Ko smo si opomogli od ledene prhe, smo se obrnili na naravnost na gospoda nadškofa, ki nam je zagotovil, da so mu slovenske oddaje pomembne in da morajo ostati. Verjetno pa gospodu nadškofu solijo pamet razni ljudje, ki ga obkrožajo, ter mu preperečujejo, da bi uresničil svoje dobre namene. Že čez nekaj dni nam je namreč pisal pismo, v katerem sicer potrjuje, naj slovenske oddaje ostanejo in naj se celo začasno razširijo na vse tri frekvence (90,9 - 91,9 - 97,5 MHz), to se pravi na vse ozemlje, ki ga krije radijska postaja, toda trajanje naj se skrči na pol ure. Vsak človek pri zdravi pameti razume, da je za oddajo, ki se začne v drugem jeziku, pol ure premalo. Komaj dobro napoveš, za kaj gre in kdo smo, je že skoraj čas za končno siglo in slovo.

Ponovno smo se čudili, kako brezobzirno ravnajo s skupino petnajstih ljudi, ki so že skoraj dvajset let brezplačno zaposleni z resnim

delom na radiu. Sklenili smo, da bomo sprejeli še ta zadnji izziv. Čez poletje bomo vsak večer od 20.30 do 21. ure predvajali prijetno glasbo in vmes opozarjali poslušalce, kdo smo in kaj želimo doseči. Vemo, da vodstvo radia namerava zaprositi ministrstvo za posebno frekvenco, ki bi bila na razpolago za slovenske oddaje, a omejeno le na Gorico in ožjo okolico. Že zdaj odločno izjavljamo, da nas taka frekvenca ne zanima, in odgovornim svetujemo, naj si prihranijo stroške za posebno dovoljenje in vse, kar spada zraven. V jeseni, z novo sezono želimo oddajati naprej na vseh frekvencah, ki so na razpolago, in najmanj, kar lahko sprejmemo, je enurna oddaja. Le tako bomo izrabili možnost, ki jo nudi postaja, da nas lahko poslušajo tudi Slovenci na goriškem Krasu in v Laškem, v Krminu in zahodnih Brdih ter vsi tisti Slovenci, in jih ni malo, ki so razkropljeni po nižinskih občinah tja do Gradeža in Ogleja. Le taka izbira bo usklajena z duhom, ki ga potrjuje sinoda, in le s tako izbiro bo goriška nadškofija ravnala dosledno in pošteno.

- SLOVENSKI SODELAVCI RADIA GLAS

TABOR GORIŠKIH IZVIDNIKOV IN VODNIC

Pod naravnim dežnikom dolgih vej košatega drevesa, ki nas je zabranilo pred dežjem, smo izvidniki in vodnice goriške SZSO sklenili letošnji tabor ob petju že klasične Pesmi slovesa.

Škocjan, nekatere pa hike po Divjem zahodu. Morda je bila pot dolga in naporna, toda lepota naravnih znamenitosti je bila gotovo vredna tolikšnega truda.

Sobota je bila mirna, saj je bil na sporedu dan izražanja in zbraniosti. Po skupinah smo se pogovarjali o odgovornosti, predvsem o odgovornosti med prijatelji. V popoldanskih urah pa smo si zamislili in naredili darilo za skritega prijatelja: lahko je bila to pesem, ali skeč. Pomembno je bilo dejstvo, da smo darilo oblikovali ne zase, ampak za druge. Končno je bil na vrsti dan obiskov. Starši in prijatelji so nas obiskali že jutraj, popoldne pa je zanje in za nas daroval sveto našo g. Karlo Bolčina in tudi sam poudaril pomen odgovornosti. Po maši je sledil taborni ogenj, pri katerem sta prišli na dan ustvarjalnost in animatorska žilica predvsem nekaterih izmed nas.

In že nas je čakala druga polovica tabora. Po nedeljski

bakladi, ko smo obljubili, da bomo spoštovali odločitve sodnikov in da bomo lojalni do svojih nasprotnikov (beseda kavbojca pa le nekaj velja!), smo se najprej pomerili v nekaterih indijskih in kavbojskih spretnostih, kot so npr. lokostrelstvo ali streljanje (z vodo seveda), nato pa še v najbolj priljubljenih športnih panogah (nogomet, odbojka, *scoutball*). V drugem tednu lahko zabeležimo še dan skavtskih spretnosti, ko so nekateri skušali postaviti malo hidrocentralo, drugi so zgradili splav in z njim veslali po *Riu niñu*, tretji pa so se prvič srečali z golfom itd... Na vrsti pa je bila še velika igra. Dve nasprotni si skupini sta se spopadli, skušali zbrati čim več točk in poskati zaklad. Med igro smo si izvidniki postavili bivač in preživeli nekaj dni izven tabora. V dneh velike igre pride najbolj od izraza pustolovščina in ravno zaradi nje

je to za mnoge najlepši trenutek celega tabora.

Kmalu se je tabor bližal koncu. Kot nagrada za trud, ki so ga vložili, so člani vodov Sov in Modrasov odšli na srečanje s slovenskimi kanadskimi skavti v Bohinj, ostali pa smo začeli pospravljati *ranch*, da bi kraj zapustili takega, kot smo ga našli. Tabor smo vsi skupaj zaključili v nedeljo, 28. julija, s sveto mašo, ki jo je tudi tokrat daroval g. Karlo Bolčina. V njej smo se zahvalili za tisto, kar bo lepega ostalo v naših srcih.

Vsakemu izmed nas so se vtisnili v spomin najrazličnejši trenutki in občutki. Morda bo spomin vezan na nekatere nove prijatelje, morda na pomoč, ki smo jo prejeli, na tisto ki smo jo dali, ali na veselje ob tabornem ognju, slovesnost ob dviganju zastave, zadoščenje ob prvi postavljeni zgradbi, včasih strogo besedo voditeljev, strah med nočno stražo... Oko našega spomina je še enkrat pregledalo vse te in druge trenutke, medtem ko smo zbrani peli Pesem slovesa pod naravnim dežnikom dolgih vej košatega drevesa.

- UDELEŽENKA

DILEME GORIŠKE KULTURNE POLITIKE

OB PAROLIJEVI RAZSTAVI

Kot se za vsako razstavo spodobi, je tudi Parolijevo v ljubljanski Narodni Galeriji spremljal katalog z opisom platen in teksti, ki osvetljujejo čas in delo slikarja.

Kar pa razlikuje knjigo, ki spada v serijo Monografij Knjižnice Narodne Galerije, je dvojezičnost: slovenski odnosno italijanski prevod potekata vzporedno. S tem je dejansko priznana sodelovanje z Italijani in goriškimi Pokrajinskimi muzeji, ki so poskrbeli bodisi gradivo kot tudi finančno podporo.

V naši mali Gorici pa je meseca junija na pobudo odborništvu za kulturo, ki ga vodi Antonio Devetag, zagledala luč sveta mala zgibanika. Ta nosi vabljivo ime Gorizia armonica in prinaša seznanje vseh poletnih prirediteljev mesta, ki se ponašajo z multikulturalnostjo, zaradi ka-

tere so teksti dvojezični: v italijanščini in nemščini (!). Isti odbornik pa je tudi poskrbel, da bo katalog sicer zanimive razstave o Lichtenrajterjih izključno v italijanščini, čeprav del slik prihaja iz Slovenije, in kljub sodelovanju Narodne Galerije.

Ni naš namen polemizirati z odbornikom; želimo le podčrtati nekatere skupne poteze kulturne politike od "odrešenja" do zopetne "vrnitve" Gorice Italiji. Pri Narodni Galeriji so poskrbeli za dvojezičen prikaz slikarja, ki je zapustil dela na obeh straneh današnje meje; pri tem pa ne gre podcenjevati ekonomske koristi te poteze. V sejni dvorani goriškega občinskega sveta stoji freska s

poklonom goriških grofov beneškemu dožu pred baziliko sv. Marka v Benetkah. Za nemške plemiče, kot dokazuje vse povojno zgodovinske pisje, je bilo to hudo ponižanje, za italijansko povojno propagando pa dokaz italijanskih čustev istih grofov. Nemci, ki so po vojni še živeli v Gorici, so umrli in danes o njih skoraj ni sledu. Njim torej, ki živih več ne ogrožajo, lahko postavljajo svetopisemske spomenike, s katerimi vabijo potomce in seveda njihove marke ali šilinge!

Gorica živi predvsem s trgovanjem in del njenega bogastva dolguje realsocializmu. Z ekonomskim vzponom Slovenije pa je mnogo tega odpadlo in kupci se danes peljejo mimo mesta. Naravno bi bilo, da bi se politiki

trudili, da bi ta večdesetletni skoro monopolni trg ohranili in v luči vstopa v Evropsko zvezo izboljšali ponudbo z novimi storitvami, med katere spadajo tudi kulturne pobude. Tega pa ne storijo iz preprostega razloga, ker bi ze reklamni plakati s slovenskim napisom pomenili posredno priznanje slovenske manjšine.

Posledice te kulturne politike vidimo danes, ko Italijani ne poznajo slovenščine, ko kulturna delavka predlaga črtanje slovenske prisotnosti iz občinskega statuta in vneto zagovarja šolo finančnih stražnikov kot deus ex machina vseh nadlog malih trgovcev (sic!), ko župan odobrava postavitev spomenika umrlim za italijanskost Gorice: samo Italijani namreč lahko rešijo Italijane!

Desnica, ki danes upravlja mesto, si z nepriznavanjem podobe mesta sama koplje jamo, s podjetnim in znanstvenim delom pa ji lahko veliko pomagamo.

— ALF

TABOR VOLČIČEV IN VOLKULJIC V SHERWOODSKEM GOZDU

IVA KORŠIČ

Slikovito pobočje pod Čavnom, poraslo z borovimi in listnatimi gozdčiči, se je za teden dni spreminilo v očarljivi, skrivnostni Sherwoodski gozd...

Robin Hood je s svojimi prijatelji in sovražniki prebival v njem. Zamejski goriški voditelji volčičev in volkuljic so si letošnji tabor zamislili po znamenit pustolovskem romanu.

V nedeljo, 28. julija, so se odpravili iz Gorice in se odpeljali do lovske kočice LD Hubelj nad vasjo Lokavec pri Ajdovščini. Sprejel jih je res krasen pogled na Vipavsko dolino: vasica Vipavski križ se zdi kot na dlani, za lovskim zavetiščem se dviga na levi strani mogočni Čaven. Tik pod kočjo pa je urejen pašnik za precej krav izbrane pasme, ki so se kljub otroškim glasovom mirno pasle na sočni travi.

V tem "gorskem" svetu daleč od televizijskih ekranov, elektronskih iger in podobnih vragolij današnjega konsumističnega sveta so mladi občutili, kako bogato doživetje je bivanje v krogu vrstnikov v neposrednem stiku z naravo in njenimi lepotami.

28 otrok (kakih deset več kot lani, bilo bi jih lahko še več) je bilo porazdeljenih v štiri skupine z zgovornimi imeni: Rainbows (mavrice), Lakes (jezera), Falls (slapovi), Woods (gozd). Načelnika Katja Tommasi in Marko Gus

suih rastlin, češarkov... Tudi modna revija je potekala v sherwoodskem središču. Pokazati so pač morali, kakšne obleke so si sešili, da bi bili čim bolj podobni neustrašnim junakom znanih pustolovskih dogodivščin. Med drugim je bila na programu tudi velika kviz-igra. Vse to so zabeležili in napisali pravo kroniko, ki so jo starši lahko prebrali v nedeljo, 4. avgusta, ob zaključku taborjenja. Še surovega šerifa iz Nottinghama so pogumno premagali. Zadnji dan pa so si privoščili bogatega trgovca in mu odvzeli ves denar. A to ni bil nikakršen greh: vzeli so bogatašu, da bi dali revežu. Sicer so čokoladne zlatnike dobili vsi, če so se izkazali. Vsaka skupina je imela svojo leseno skrinjico, kamor so shranjevali pridobljeni denar. Ena pa je bila namenjena Zavodu za invalide v Vipavi. Vse, kar so prihranili med letom, bodo izročili potrebnim bratom.

Gotovo je tabor ljubeznivo spremljal tudi naš dobri Stvarnik, saj je ves čas sijalo sonce, le enkrat jim je dež nekoliko "zagodel". Obiskala sta jih tudi sam kralj Rihard Levjesrčji-Marko Brajnik in g. Marjan Markežič, ki je daroval sv. mašo pod košatim stoletnim topolom. Z njegovo pomočjo so zgradili nekakšno skulpturo iz kamnov - simbol dobrih del.

Program je bil vsak dan tako raznolik, da ni bilo časa za brezdolje. Pomagati je bilo treba tudi v kuhinji gospema Marinki Batič (posvetili so ji celo pesmico) in prof. Heleni Knez, ki je radovoljno sprejela novi "poklic". Po slastnih

večerjeh so se zbrali ob tabornem ognju: oglašili so se pesem in smešni prizorčki, ki so si jih otroci kar sami izmišljali. Sicer so voditelji (pobudnik je bil Marko Gus) sestavili za tabor pesmarico z naslovom *Pesmi pod tušem*. Med temi je prednjačila *Himna tabora 96*.

4. avgusta so s starši prisostvovali sv. maši, ki je bila zbrana in obogatena z občutenimi nabožnimi skavtskimi pesmimi ob spremljavi kitar. Daroval jo je župnik iz Ajdovščine g. Ivan Albrecht. Med mašnim obredom sta izrekli obljube Veronika in Katarina, Damijan, Tanja, Blaž, Tomaž, Tina in Krisitna so dobili znak volčičev skale, Tatjana pa starejše volkuljice.

Sledil je poslovilni taborni ogenj, pri katerem smo izvedeli marsikatero zanimivost s tabora, popestreno s priložnostnimi pesmimi. Trije skavti iz Ajdovščine so prisrčno pozdravili zamejske sobrate. Ob koncu so vsi zapeli otožno Pesem slovesa in si zaželeli, da bi se čimprej spet srečali. Snemanje zastave z jambora je oznanilo resnični konec tabornega življenja, ki je nedvomno obogatilo srca vseh udeležencev. Vsak je ponesel na svoj dom košček odžaganega jambora za spomin.

Starši se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so pripomogli, da je tabor tako dobro uspel. Razveseljivo je dejstvo, da je med našo mladino toliko vnetih fantov in deklet, ki se trudijo, da bi na privlačen način pomagali mlajšim pri oblikovanju osebnosti.

OBVESTILA

CERKVENI SVET Vrh sv. Mihaela - Gabrje vabi v nedeljo, 11. avgusta, na praznovanje vaškega zavetnika sv. Lovrenca, ki bo na Vrh sv. Mihaela. Ob 10.30 bo slovesna maša s procesijo, petjem in pritrkovanjem. Po maši družabnost. Vabljeni vsi Vrhovci in prijatelji.

SCGV EMIL Komel obvešča, da bo vpisovanje v šolsko leto 1996/97 od 26. avgusta do 4. septembra 1996 na sedežu šole v Gorici, Drevored 20. septembra 85, tel. 532163.

POPRAVEK

Pred dvema tednoma je v članku o poletnem središču pomotoma izpadlo ime **Federica Bello**. Vzgojiteljici se opravičujemo.

UPRAVA NOVEGA GLASA BO ZAPRTA OD PONEDELJKA, 12., DO VKLJUČNO SOBOTE, 17. AVGUSTA. URADI BODO REDNO ODPRTI OD PONEDELJKA, 19. T.M., DALJE.

DAROVI

ZA CERKEV na Peči: A.F. 5.000; R.V. 20.000 lir.

ZA CERKEV v Rupci: Marjeta Kosič v spomin na Romano Bensa 50.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa F.Ž. 300.000 lir.

ZA NOVI glas: A.J. 50.000 lir.

ZA KATOLIŠKI dom: namesto cvetja na grob pok. Frančiške (Romane) Colja daruje druž. Cotič Roman 200.000 lir.

ČESTITKA

Na Vrh sv. Mihaela je slavil 90. rojstni dan Angel Juren. Ob tem visokem življenjskem jubileju mu čestitajo hčerki, zet in vnuka z družinami.

SOŽALJE

Ob smrti Frančiške Colja vd. Bensa izražata Oder 90 in društvo Mirko Filej iskreno sožalje Aleksiju in Eleni Bensa, Aleksandru, Tamari in Benitu Kosiču ter Robertu Cotiču.

ROMANJE NA BARBANO

SKUPNO GORIŠKO/TRŽAŠKO ROMANJE NA BARBANO

bo v ponedeljek, 2. septembra.

Maša bo ob 11. uri. Gospodje župniki, ki se želijo udeležiti romanja, naj pravočasno poskrbijo za avtobuse. Če je potrebno, naj se za avtobus povežejo s soslednjimi župnijami.

Ob obletnici smrti Nelke Pavšič

6. avgusta je minilo leto dni od nenadne smrti znane in priljubljene socialne delavke Nelke Pavšič, hčerke profesorja matematike in fizike Antona Pavšiča. Ker so od tragične smrti brata dr. Tristana minila komaj tri leta, je bila lanskoletna izguba Nelke za družino Pavšič toliko bolj boleča. Družinski prijatelji so se v nedeljo, 4. avgusta, zbrali v kapucinski cerkvi pri sv. maši, ki jo je v spomin na pok. Nelko daroval gospod Žbogar. Ubrano petje cerkvenega zbora je spremljalo ganljivo bogoslužje v spomin na dobrosrčno pokojnico, ki je tudi sama zelo ljubila slovensko pesem in besedo v Gospodovi hiši.

Antonija Pavšič se v imenu družine Pavšič zahvaljuje gospodu Cvetku Žbogarju in cerkvenim pevcem za spominsko mašo.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, babice in prababice FRANČIŠKE (ROMANE) COLJA VD. BENSA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

Posebna zahvala naj gre g. župniku Vojku Makucu za ganljive besede, moškemu zboru Štmaver, pevcem zbora Mirko Filej in vsem ostalim pevcem za občuteno petje, dirigentu prof. Gabrijelu Devetaku, darovalcem cvetja, vsem, ki so darovali v dobre namene, in prav vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti.

Oslavje, Gorica, Pevma, Kojsko, 6.8.1996

Hčerke Marica, Jelka, Zdravka, Danica ter sin Silvan z družinami, sestra Marija in ostalo sorodstvo

SENJAM BENEŠKE PIESMI

ŽIVAHNO IN PRIJETNO NA 21. FESTIVALU BENEŠKIH PEVCEV

ERIKA JAZBAR

Že več kot dvajset let prirejajo v grmeški občini Senjam beneške pesmi. KD Rečan se lahko ponaša s številnimi posrečenimi pobudami, vendar predstavlja omenjena prireditev verjetno najbolj priljubljeno srečanje beneškega poletja. Ne gre se torej čuditi, če se po dveh desetletjih zbirajo v Liesah številni ljudski pesniki in pevci, ki ob vsakoletnem toplim sprejemu publike predstavljajo svoja originalna dela.

Kot rečeno, so v zadnjih

dneh meseca julija priredili 21. izvedbo festivala beneške pesmi. Pred številnimi poslušalci so se zvrstili mladi in manj mladi ustvarjalci, ki so s svojimi nastopi potrdili navezanost zamejskega človeka na svoj jezik, obenem pa izkazali prepotrebno ponos nad lastno kulturno specifikom, ki se izkaže predvsem v toplini izvedenih del ter sprejemu številnega občinstva. Marsikomu zveni še danes ljudska kultura neelitno oz. neprofesionalno, zato se v imenu nekega posplošnega intelektualizma pogosto

prezirajo taka in druga pomembna srečanja. Letošnje beneško kulturno poletje pa nam dokazuje, da postajata kulturna identiteta in specifična tista temelja, na katerih bomo gradili novo ali prenovljeno Evropo. Ne bomo poudarjali izvedb Mittelresta in Folkesta, ki sta vzбудila veliko pozornosti, temveč bomo posebnost pozornosti na tista sicer manjša in manj odmevna, pa vendar bolj pomembna srečanja, kakršna je bil Senjam beneške pesmi, kjer se homogena skupnost srečuje ter utrjuje svoje vezi s preteklostjo in sedanostjo; brez tega humusa pa je prihodnost te in drugih skupnosti v bistvu le lepa utopija.

Za beneški šport

Pred dnevi so se v Benečiji sestali predstavniki Planinske družine Benečije in Zveze slovenskih športnih društev v Italiji (ZSSDI). Na sestanku so analizirali opravljeno delo in zabeležili težave, ki jih bo treba v prihodnosti reševati. Planinska družina Benečije je razvila široko delovanje in je v zadnjem obdobju opravila tudi vrsto pomembnih pobud, kot sta organizacija srečanja planincev na Matajurju in skupinski vzpon na Mont Blanc. Obenem je utegnili povečati tudi število svojih članov, ki jih je danes skoraj 200. V bližnji prihodnosti pa jo čakajo poleg normalnega delovanja tudi težke preizkušnje, med katerimi so realizacija projekta za kočjo na Matajurju ter iskanje in ureditev društvenega sedeža. ZSSDI bo pri reševanju teh problemov gotovo dalo svojo pomoč, saj ocenjuje, da je delovanje tega našega društva izrednega pomena za obstoj in razvoj slovenskega življa na tem delu teritorija. — K.G.

Srečanje Slovencev

V soboto in nedeljo, 10. in 11. avgusta, bo v beneški vasi Matajur potekalo že tradicionalno Srečanje med Slovenci, ki ga prireja Zveza Slovencev videmske pokrajine v sodelovanju s Planinsko družino Benečija in pod pokroviteljstvom občine Savodnje. Srečanje bo tudi letos nudilo priložnost, da izpostavimo specifičnost narodnostne skupnosti na Videmskem in da predstavniki oblasti spomnimo na neizpolnjene obveznosti.

Predvsem pa bo priložnost, da se naši ljudje med seboj srečajo. Spored se bo pričel v soboto ob 19. uri s predvajanjem dokumentarca *Beneška Slovenija* (pričevanja življenja naših ljudi v 70-letih). Sobotni večer bo razveselil ansambel Jazmin iz Krškega. Nedeljski del srečanja se bo začel s prostim pohodom na vrh Matajurja. Ob 11.30 uri bo v vasi Matajur slavnostna slovenska maša. Po nastopu pritrkovalcev bo sledil uradni del srečanja z nagovori in pozdravi gostov. Sledil bo nastop folklorne skupine *Razor* s Tolminskega. Za mlade obiskovalce bomo pripravili slikarski extempore, ostali pa bodo lahko sledili koncertu *Za na pozabit naše pesmi*, pri katerem bodo sodelovali z narodnimi in sodobnimi pesmimi skupina *Beneške korenine* in beneški kantavtorji. Tudi tokrat bo nastop Beneškega gledališča z narečno komedijo *Buogi može*. Dvodnevni praznik se bo končal z zabavo in plesom ob zvokih skupine Jazmin.

Srečanja v Reziji

V teh dneh pripravljajo kulturni delavci še nekaj pomembnih poletnih srečanj. Meseca avgusta se prebujajo tudi Rezijanska dolina, saj se izseljenci vračajo na počitnice na svoje domove; od 1. do 15. avgusta, ko se manifestacije končajo s slovesno *Šmarno mišo*, bo dolina rož bogata z raznimi srečanji z rezijansko kulturno tradicijo; od pripovedovanja starih bajk in legend do glasbe s citro in bunculo, folkloro, fotografijo; ne bo manjkalo niti družabnih srečanj in veselic.

SLOVENSKI SKAVTI IZ KANADE V SLOVENIJI

IVO - ŠPORTNI OREL

Slovenski skavti v Kanadi zbirajo že trideset let otroke slovenskega rodu, ki živijo v župniji Brezmadežne v Torontu. Spričo sprememb političnih razmer v Sloveniji so se odločili za taborjenje v domovini. V spremstvu staršev je Srednja vas (Bohinj) imela v gosteh petinpetdeset malih skavtov, ki so v desetih dneh (od 19. do 30. julija) neposredno spoznali Slovenijo in Slovence. Med taborjenjem so se namreč odpravili na Triglav, k izviru Soče, v Postojnsko jamo, na Bled, na

obisk k nadškofu Alojziju Šuštarju v Ljubljano.

V soboto, 27. julija, je bilo na programu srečanje s slovenskimi skavti, ki se ga je udeležilo tudi 16 skavtinj in skavtov Slovenske zamejske skavtske organizacije. S pomočjo zabavnih in ustvarjalnih iger po manjših mešanih skupinah smo se udeleženci lahko spoznali tako s skavti iz Kanade kot tistimi iz Slovenije. Proti večeru smo se skupno udeležili sv. maše in tabornega ognja, kjer so folklorne, glasbene in gledališke skupine predstavile opravljeno delo. Pri tabornem og-

nju so sodelovali tudi abiturienti iz Kanade in Argentine, ki so popestrili večer s plesi.

Srečanje s slovenskimi skavti iz Kanade je bilo enkratno doživetje. Spoznali smo, da imamo veliko skupnega, saj obe organizaciji delujeta izven Slovenije, družijo ju ljubezen do Boga in do domovine. Nedvomno pa naši rojaki delujejo v težjih razmerah, saj lahko obiskujejo tečaje slovenskega jezika le enkrat tedensko in zato zaslužijo vso pohvalo za izkazano zvestobo narodnim koreninam.

Z željo, da bomo podobne stike v prihodnosti še poglobili, jim želimo obilo skavtskih podvigov in nadaljnjih uspehov.

Po napovedanem programu so že v jutranjih urah mladi in pogumni peš priromali k Materi božji. Ob 11.30 se je začelo v Slovenskem domu, poimenovanem po zaslužnem domačinu Lambertu Ehrlichu, predavanje pisatelja Zorka Simčiča o narodnosti in krščanstvu. Izhodišče sta mu bila Slomškova misel in papežev obisk v Sloveniji. Predavanje je bilo zelo zanimivo, izčrpno in poglobljeno, saj je predavatelj natančno analiziral aktualne probleme v zvezi z zgodovino in pojmom slovenstva ter perspektivami za bodočnost. Svoje razmišljanje je optimistično sklenil s papeževim spodbudnim stavkom "korajža velja!" Zaradi pomenljivih misli je predavanje vredno, da se objavi v tisku, tako da se širša javnost seznanja z idejami pomembnega sodobnega pisatelja.

Sledil je spominski govor o osebnosti in delu msgr. Vinka Žaklja, ki je letos spomladi tragično preminil v Belgiji. Msgr. Žakelj je bil duša in glavni pobudnik srečanj na Sv. Višarjah in kot izseljenski duhovnik utrjeval predvsem v zdomstvu krščansko in slovensko zavest. Njegov življenjski nazor se jasno kaže v verzih, ki nam jih je napisal kot v oporoko:

"Mrtev bom le tedaj, / če boš ti zgubil pogum, / če boš zapustil skupne cilje, / če boš začel misliti samo nase. / Ne išči torej mojega groba / in ne žaluj za menoj."

NEPOZABNO SREČANJE TREH SLOVENIJ NA SV. VIŠARJAH

V nedeljo, 4. avgusta, se je na Sv. Višarjah zbrala res lepa množica Slovencev iz Slovenije, zamejstva in zdomstva.

V do zadnjega kotička natrpani višarski cerkvi je pred sveto mašo g. Jožko Kragelj, letošnji upravitelj svetišča, na kratko osvetlil zgodovino te božje poti in poslikave znanega umetnika Toneta Kralja. G. Kragelj je tudi napisal knjižico o tej priljubljeni božji poti v zbirki *Sakralni spomeniki Primorske*.

Opoldne se je začela slovesna maša, ki jo je vodil mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej ob somaševanju številnih duhovnikov. V svoji pridigi je škof povezal misli predavatelja Simčiča z nauki A. M. Slomška in sv. očeta. Obred sv. maše in prej kulturno srečanje je povezoval in vodil prelat Ignacij Čretnik iz Pariza.

Med mašo so pevski zbor in navzoči navdušeno prepevali Marijine pesmi; ob koncu maše je zadonela še *Marija skozi življenje*.

Sledila je vesela družabnost za cerkvijo ob glasnem petju in zvokih harmonike. Med nepregledno množico je bilo videti večjo skupino abiturientov iz Argentine in Kanade, ki so bili na počitnicah v Sloveniji. Med mnogimi uglednimi gosti naj omenimo le predstavnike matične domovine, in sicer diplomata Andreja Capudra, Petra Venclja in Janeza Janšo. Prisotni so bili tudi vidni predstavniki zamejskih Slovencev.

— EMD

PUBLIKACIJA O SVETIH VIŠARJAH

V zbirki *Sakralni spomeniki Primorske*, ki jo urejuje Marijan Breclj, je izšla drobna, pa vendar lepo opremljena knjižica o svetišču na Svetih Višarjah. Njen avtor je Jožko Kragelj, izdalo in založilo pa jo je svetišče samo. Podnaslov nove publikacije se glasi *Kratek vodnik*, toda ko jo listamo, se nam oznaka vseeno zdi nekoliko omejujoča. Na nekaj več kot šestdesetih straneh nam avtor s tekstom in številnimi slikami predstavlja preteklo in sedanjo

podobo svetišča v osrčju gora, ki je od nekdanj zbirališče vernikov iz raznih okoliških držav. V uvodu lahko beremo: "Kdorkoli se danes pripelje iz Slovenije, Avstrije ali po Kanalski dolini do Žabnic in se ozre proti jugu, zagleda Svete Višarje, ki se svetlikajo kakor bel golobček na Višarskem vrhu" in še dalje "Germani, Latinci in Slovani bi mogli prav tu oporekati mejo drug drugemu. Toda naši predniki so bili bolj modri kot generali in politiki. Namesto meje so postavili cerkev na tem otoku narodov. To je edina meja v Evropi, ki ne loči narodov, ampak jih združuje." Publikacijo lahko delimo na dva glavna sklopa, in sicer na predstavitev starega svetišča pred prvo vojno vihro, saj je leta 1915 z granatami postalo kup razvalin, ter na novo cerkev, kakršna se nam predstavlja še danes. Opis starega cerkvenega poslopja je zelo podroben ter zanimiv, saj ga bogatijo in dopolnjujejo tudi številne črno-bele slike; ne gre pa prezreti drugega dela, ki prikazuje sedanjo cerkev, ki jo je med drugim poslikal akademski slikar Tone Kralj. Posebno pozornost namenja avtor romanjem in božji poti, nenazadnje tudi višarskim čudežem in ozdravljenjem. Publikacijo zaključujeta Vodopivčeva uglasbitev Višarski materi ter besedilo molitve k Višarski kraljici. — E.J.

Ruševine stranske kapele med 1. svetovno vojno

V SLOVENIJI ŽE VOLILNA VROČICA

MARJAN DROBEŽ

Glasovanje o štirih referendumih morda sredi septembra

Dogodki so potrdili, da so bile pobude za referendum o spremembah volilnega sistema samo povod ali celo prevara za uveljavitev posameznih strank in njihovih programov, v pričakovanju, da bodo slednje podprli in sprejeli tudi volivci. Pri tem so bili najbolj modri in spretni socialdemokrati pod vodstvom Janeza Janše, ki v obdobju pred volitvami usmerjajo poglavite vzvode slovenske politike. Z raznimi stališči, izjavami in tiskovnimi konferencami svojih predstavnikov so dosegli takšen odmev v javnosti, ki presega sedanjo moč in vpliv Socialdemokratske stranke v parlamentu, kjer ima samo štiri poslance.

Javnomnenjske raziskave in ankete dajejo podporo Janezu Janši in njegovi stranki, ki naj bi po volitvah postala druga najmočnejša sila v državi, takoj za Liberalno demokracijo Slovenije, ki naj bi tudi v novem parlamentu imela največ poslancev. Po eni izmed najnovejših anket o volitvah

in glasovih raznih strank, objavljeni v reviji Mladina, bi v novem državnem zboru Liberalna demokracija Slovenije imela 32 poslancev, Socialdemokratska stranka 16, Združena lista socialdemokratov 10, stranka Slovenskih krščanskih demokratov 9, Slovenska ljudska stranka 8, Demokrati-Demokratska stranka 5, Zveza zelenih 4 in Slovenska nacionalna stranka tudi 4 poslance. Seveda tudi

ta anketa pomeni samo eno izmed domnev, ker je Mladina tudi ugotovila, da je v Sloveniji še zmeraj 56,1 odstotka volivcev neopredeljenih, kar pomeni, da se še niso odločili, za katero stranko ali njegovega kandidata bodo glasovali. Začela so se tudi ugibanja o novi vladni koaliciji. Mandatar bi ponovno zagotovo bil dr. Janez Drnovšek. Za uspešno delovanje bi mu zadostovala koalicija z Združeno listo socialdemokratov in Demokratsko stranko, če bi se seveda odločil za sestavo levo usmerjene vlade, ali z Demokrasko in Slovenskimi krščanskimi demokrati, če bi želel vladati sredinski koaliciji. Seveda pa bi se Drnovšek lahko odločil tudi za drugačne koalicije, npr. s socialdemokrati Janeza Janše ali s Slovensko ljudsko stranko, saj je sedanji premier pragmatična osebnost, ki bi se brez predsodkov in omahovanj povezal s katerokoli stranko ali s koalicijo strank, ki bi mu zagotovila položaj predsednika vlade.

Ob prazniku vnebovzetja ponovna posvetitev našega naroda Mariji

Ob tradicionalnem prazniku Marijinega vnebovzetja bodo v četrtek, 15. avgusta, tudi na Primorskem slovesne svete maše. Verniki naj bi z molitvami in zbranstvo sodelovali pri letošnji ponovni posvetitvi slovenskega naroda Mariji. Za to posvetitev pripravljajo romanja in verske obrede v velikih Marijinih svetiščih, na Brezjah, na Ptujski gori in na Sveti gori na Goriškem. V baziliki na Sveti gori se bo 15. avgusta slovesna maša začela ob 10. uri, somaševanje bo vodil koprski škof Metod Pirih.

Ob prazniku Marijinega vnebovzetja bodo na Sveti gori izdali novo številko glasila tega svetišča in romarske božje poti Svetogorska Kraljica. — M.

Naraščanje nasilja in pojav ruske mafije v Sloveniji

V Sloveniji je še zmerom veliko nasilnih dejanj in podobnih pojavov, ki mečejo slabo luč na posameznike, nekatera okolja in državo. O tem je na posebni tiskovni konferenci govoril tudi notranji minister Andrej Šter, ki je opozoril na naraščanje nasilja, zlasti pri mladoletnikih in brezposelnih. Zato bo omenjeno ministrstvo ustanovilo posebno komisijo, ki bo v dveh mesecih pripravila strokovno raziskavo o nasilniškem obnašanju v Sloveniji. Minister Šter je ob tem navedel nekaj zaskrbljujočih podatkov, denimo, da je bilo v juliju na slovenskih cestah kar 55 mrtvih, v državi pa je bilo v istem mesecu tudi 93 samomorov. Tako je Slovenija po številu samomorov (ob Madžarski) še naprej v evropskem vrhu. S stališča družbe in države je neugodno to, da se rodnost v Sloveniji še zmeraj znižuje, alkoholizem pa razkraja mnoge družine in posameznike.

Stanje na posameznih področjih je tako kritično, da se kot narod in osebnosti postopno sami uničujemo, s čimer se slabi tudi država. Take procese pospešuje tudi mafija, ki je različnega izvora. Tako naj bi ruska mafija sodelovala pri širjenju prostitucije v Sloveniji. — M.

Protest proti igralnici v kapelici ob judovskem pokopališču v Rožni dolini

V Novi Gorici se t.i. igralništvo, ki pa vsebuje le hazard in kockanje, ohranja in celo širi. V zavesti ljudi že postaja ena izmed najpomembnejših vrednot, ki domnevno omogoča hitro obogatitev srečnežev, ki igrajo na ruletah in na drugih aparatih oziroma napravah v obratih igralniškega koncerna Hit, a tudi v mnogih zasebnih lokalih. Občasni protesti posameznikov ostajajo brez odmeva in odziva.

Predstavnik Forum za Goriško, arhitekt Vinko Torkar je o problematiki igralništva v novogoriškem štirinajst-dnevniku objavil polemični članek z naslovom Mrtvi in hazard. V njem opozarja, da se z igralništvom ruši ves svet normalnih, moralnih in tudi krščanskih vrednot. Ob tem omenja, da so tudi nekdanjo kapelico ob judovskem pokopališču v Rožni dolini preuredili v kockarnico, s čimer je bil objekt dejansko oskrunjen. — M.

STRANKE SE DOBRİKAJO VOLIVCEM

V predvolilnem obdobju v Sloveniji marsikaj ni jasnega oz. je stanje v politiki negotovo

Med štirimi referendumi, ki so jih stranke oziroma skupine poslancev predložile volivcem, ima - takšno mnenje se ustvarja v javnosti - največ možnosti za uspeh pobuda Socialdemokratske stranke za uvedbo večinskega volilnega sistema. Z njim bi nastala polarizacija političnega sistema, ki bi ga v prihodnje sestavljali le dve veliki skupini strank oziroma dve koaliciji, ki bi se med se-

boj povsem izključevali.

Zdaj se je, hkrati z bojem za čas in izpolnitev posameznih rokov za referendume in volitve začelo tudi obdobje najrazličnejših obljub, s katerimi bi stranke rade prepričale volivce o svoji poštenosti, skrbi za državo in boju proti ne-poštenosti in kriminalu vseh vrst.

Združena lista socialdemokratov na primer obljublja, da bo v primeru zmage na volitvah zagotovila brez-

plačno šolanje in izobraževanje za vso mladino. Ta obljuba zagotovo ne bo mogla biti izpolnjena, saj zanjo ni možnosti in denarja, tako kot je ostalo neuresničeno zagotovilo Združene liste, ki je pred volitvami leta 1992 obljubljala 100 tisoč novih delovnih mest. Namesto tega pa se je v Sloveniji po tedanjih volitvah začela hitro večati brezposelnost. Liberalna demokracija Slovenije je prek svojega ministra v vladi Toneta Ropa zagotovila velika sredstva za sofinanciranje delovnih mest. Olajšav in pomoči naj bi bilo deležno kar 65 tisoč delovnih mest, bodisi obstoječih ali pa novih. Minister je obljubil, da bo septembra objavljen še drugi razpis o pomoči aktivni poli-

tiki zaposlovanja, ki naj bi zagotovil nadaljnjo milijardo tolarjev prispevkov.

Tudi v primeru, da na parlamentarnih volitvah še ne bo uveljavljen sistem, ki bo zmagal pri glasovanjih za referendume, je gotovo, da se bodo na volitvah v državni zbor ljudje vsaj delno odzvali tudi na najrazličnejše afere, politične in gospodarske, ki so se v zadnjih štirih letih dogajale in se še nadaljujejo v Sloveniji. Volivci so osupli, zgroženi in užaljeni predvsem zaradi ogromnih tativ, ki se dogajajo v okviru t.i. privatizacije oziroma preobrazbe družbenega premoženja v imovino z znanim lastnikom. — M.

NA SABOTINU NE BO VEČ NAPISA "NAŠ TITO"

Slovenski minister za okolje in prostor dr. Pavel Gantar se je odzval na proteste iz raznih okolij v Novi Gorici o tem, zakaj se na Sabotinu vzdržuje in ohranja napis Naš Tito. V letu 1991 je občinska skupščina v Novi Gorici sklenila, da se vzdrževanje napisa, ki ga je bilo videti oziroma ga je delno še zmeraj mogoče videti

bodisi iz Nove Gorice kot tudi iz Gorice, opusti, tako da bo napis prerasl grmičevje. Tako je tudi bilo vse do lanskega leta, ko so "neznanci" grmičevje okrog napisa počistili, zaradi česar je

slednji postal spet viden.

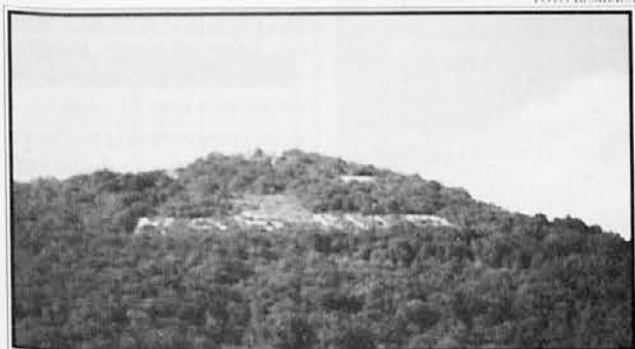
Sledila je prijava gozdarski inšpekciji in inšpekciji za prostor, ki sta jo vložila arhitekta in funkcionarja Forum za Goriško (gre za nepolitično organizacijo, ki deluje na širšem območju Nove Gorice), Vinko Torkar in Niko Jurca. Zahtevala sta, da inšpekcijski organi ugotovijo, če napis na Sabotinu pomeni poseg v prostor oziroma predstavlja t.i. črno gradnjo.

Minister za okolje in prostor v odgovoru na domneve o kršenju predpisov od-

govarja, da na Sabotinu ne gre niti za objekt niti za trajno spremembo prostora, saj gre za pojav, ki se nenehno spreminja z naravno vegetacijo, in zato napis Naš Tito tudi ni poseg v prostor, za katerega bi bilo potrebno posebno dovoljenje.

Kar zadeva napis, je minister pojasnil, da je slednji na zemljišču št. 379/1 - 3797 katastrske občine Štmaver. Vsaka črka je visoka okoli 25 metrov in široka približno en meter. Minister je v dokumentu, ki je pomenil tudi odgovor na neko poslansko vprašanje, zagotovil, da napis Naš Tito kmalu ne bo več videti, saj ga bo prerasl oz. zakrilo grmičevje. — M.

FOTO BUMBAVA

POGOSTEJŠI PREGLEDI AVTOMOBILOV IN NOVOSTI ZA LJUBITELJE TURISTIČNE PLOVBE

.....
Italijanska vlada je pred kratkim odobrila oz. podaljšala več zakonskih odlokov. Bralce naj opozorimo na nekatere novosti.

AVTOMOBILI

Ministrski svet je med drugim odobril zakonsko besedilo, ki predvideva obvezen pregled osebnih avtomobilov (t.i. revisione) že po štirih letih, namesto dosedanjih desetih. Nato bomo morali avtomobil ponovno peljati na redni pregled že po dveh letih, namesto dosedanjih petih. Italija se tako prilagaja večini evropskih držav, kjer polagajo veliko važnost rednim pregledom in oskrbovanju avtomobilov, saj mnogim nesrečam botrujeta prav pomanjkljivo

Pred nedavnim je pri založbi Gospodarskega vestnika v Ljubljani izšla praktična knjiga z naslovom *Poslovna mitologija*, ki jo je napisal priznani strokovnjak s tega področja prof. dr. Bogomir Kovač; ta obsega 372 strani. Avtor se v novejšem obdobju ukvarja z analiziranjem podjetniških in managerskih spoznanj na področju privatizacije, organizacije in finančne analize. Strokovno in študijsko se je izpopolnjeval v nekaterih industrijsko razvitih državah in je do sedaj objavil obilico strokovnih del v domači in tuji literaturi.

Morda se bo marsikom zdel naslov knjige nekoliko nenavaden. Avtor pa nam v prvem delu knjige opisuje menedžiranje sprememb kot poslovno mitologijo in odgovarja na vprašanja o mitih in legendah poslovnega sveta ter se osredotoči na vprašanje, zakaj menedžerji potrebujejo mitologijo. Po Kovačevem mnenju vnaša mitologija v naše okolje brezmejno domišljijo in hkrati privrženost tradiciji, podobno kot povsem vsakdanje stvari in ljudje pogosto dobivajo povsem mitološke lastnosti. V ta namen je avtor grafično prikazal štiri dimenzije poslovnega razumevanja sodobnega menedžerja, to so znanost, verovanje,

delovanje motorja in obrabljjenost drugih delov avta. Zanimivo pa je, da bodo odslej lahko te preglede opravljale tudi avtomehanične delavnice, ki bodo za to posebej usposobljene. Doslej je bilo namreč treba peljati avto, ki je moral opraviti pregled, na nadzorništvo za motorizacijo.

PLOVILA

Druga novost bo zanimiva za vse, ki imajo radi morje in imajo čoln ali barko. Za upravljanje plovila, ki bi imelo motor do 40 KM, ne bo več potrebno posebno dovoljenje. Kdor pa bo opravil izpit, bo takoj dobil predpisani dokument. Za plovbo ob obali ne bo več potrebno imeti na krovu signalnih raket, zabojčka za prvo pomoč s posebnimi zdravili in ostale opreme, ki ostaja obvezna za vse ostale. Vlada je tudi razširila na 12 morskih milj, kolikor je pač širok državni morski pas, možnost plovbe v olajšanih pogojih. Vsa plovila, ki so usposobljena, da se podajo preko 6 milj,

ki so doslej omejevala gibanje, pa bodo morala biti opremljena z radiotelefonom. Novo zakonsko besedilo predvideva tudi nekaj novosti v samih pristaniščih. Odslej bodo morali v njih zagotoviti vsaj 10% privezov za tista plovila, ki priplujejo v portič, pa čeprav le za krajši čas. Krajši postanki pa bodo zastoj.

NEODVISNI POKLICI

Italijanski ministrski svet je ob tem odobril tudi zakonski odlok, ki obravnava vprašanje natančnejšega ugotavljanja dohodkov obrtnikov in trgovcev ter drugih neodvisnih poklicev. Podaljšal pa je tudi na 10. oktober in 15. november oba roka za vplačilo poenoteni kmetijskih prispevkov, ki so zdaj prešli na ustanovo INPS.

TELEFON

Odlok o novih telefonskih cenikih pa bo vlada obravnavala šele prve dni septembra. Po prvih podatkih se bodo mestni klici znižali za 18%, mednarodni pa za 4,6%. Nočni cenik bodo upoštevali od 18.30 namesto od 22. ure dalje. Za 2.500 lir se bo povišala naročnina. Kljub pocenitvam Telecom meni, da ne bo utrpel škode, ker se bo povečal promet.

— MT

POSLOVNA MITOLOGIJA

GABRIJEL DEVETAK

Menedžerske tehnike poslovnih sprememb

igra in delo. V središču le-teh pa se odraža "biznis". Sicer pa je Kovačeva knjiga praktično ilustrirana s številnimi slikami, tabelami in grafičnimi prikazi, kar vzbuja pozornost za to področje tudi pri tistih bralcih oz. podjetnikih in obrtnikih, ki se šele uvajajo v tržno gospodarstvo.

Avtor je znal lepo prikazati podjetniške spremembe in pojasnil, zakaj jih potrebujemo. Pri tem se je dotaknil nekaj poslovnih revolucij in načinov uspešnega menedžiranja podjetja z navedbo poslovnih kulture, nove vloge menedžerjev kakor tudi obvladavanje upravljanja strateških sprememb, pri čemer je politika vodenja sprememb v podjetju specifičnega pomena za premagovanje ovir v vsakdanjem poslovanju.

Vprašanje menedžerskih gurujev in njihovih zapovedi poslovnih sprememb je opisal dr. Kovač v drugem delu knjige in pri tem poudaril, da so menedžerski gurui zastavonoše menedžerskih sprememb, vodilnih menedžerskih usmeritev in razvojnih

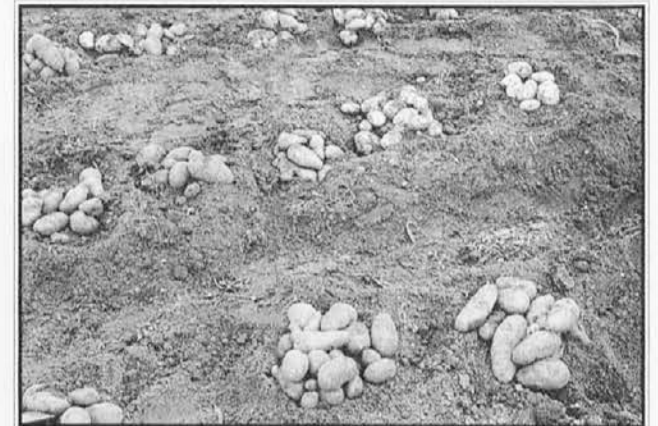
trendov, ki jih korak pred drugimi ponujajo vodilnemu menedžmentu po svetu. Igra in ne delo je temeljni vzvod oblikovanja podjetniške družbe, in prav tu tiči revolucionarni kvas novih menedžerskih spoznavanj. Avtor je mnenja, da je za bliščem njenih sklepov skrita presenetljiva mitologija sodobne družbe in njenih poslovnih apostolov. Menedžerji morajo najprej verjeti v poslovne uspehe, da bi jih lahko uresničili v podjetniški praksi.

V zaključnem delu pa nam je prof. Kovač predstavil menedžerske tehnike poslovnih sprememb in menedžersko tehnologijo. Pri tem so zlasti pomembne tehnike razvoja, strateškega marketinga, kakovosti in upravljanje človeških virov.

Prepričani smo, da bo ta knjiga izreden prispevek pri vsakdanjem poslovanju obrtnikov in podjetnikov, kakor tudi navdih tistim, ki se ukvarjajo s študijem podjetništva.

O POBIRANJU KROMPIRJA

MARKO TAVČAR

V sedanjem času vidimo marsikje, da krompir zori. Mnogi so ga tudi že začeli pobirati. Za sprotno rabo smo ga itak brali že vsaj mesec dni. Za spravilo ali ozimnico pa krompir beremo, ko je popolnoma dozorel. Beremo torej, ko je krompirišče povsem ali skoraj povsem suho, predvsem pa, ko je povrhnja kožica na gomoljih že tako odporna, da je ne olupimo, če gomolje odrgnemo s prstom ali dlanjo.

Za sprotno rabo seveda sploh ni važno, ali je povrhnja kožica dozorela, saj je svež krompirček, še zlasti lepo cekinasto pečen, prava poslastica. Za daljše obdobje pa takega krompirja ne moremo skladiščiti.

Vsaj zgodnje sorte krompirja torej zdaj dozorevajo. V višjih predelih in če ste posadili pozne sorte krompirja, pa bo dozorel septembra. Ko smo ugotovili, da je krompir zrel, je prav, da ga čimprej pobere, saj bi gomolji ob toplem in dovolj deževnem vremenu, kot je letošnje, lahko znova pognali. Zrel krompir v zemlji ogrožajo nekateri škodljivci in miši, lahko jih napade gniloba, močni nalivi lahko izperejo zemljo in gomolji pridejo na površje, osvetljeni pa bi ozeleneli in postali neužitni.

Krompir pobiramo ob lepem in suhem vremenu. Ko se odločimo za to delo, bomo najprej odstranili krompirišče, če ga je še kaj ostalo. Nato pa je stvar odvisna od površine. Na velikih posevkih tudi krompir pobirajo s posebnimi stroji. Navadno pa uporabljamo osipalnik in z njim odorjemo krompir, v domačem vrtu pa si bomo

pomagali z lopato ali vrtnimi vilami. Pri tem pazimo, da ne ranimo gomoljev. Še najbolj pa bo zalegla praksa!

Ta priporočila veljajo seveda najprej za vrtničarje. Pobrani krompir bomo torej pripeljali domov in ga prebrali, če nismo tega delali sproti. Odstranili bomo vse poškodovane, nagnite, ogrižene, ozelenele ali pre drobne gomolje in jih uporabili za surovo ali kuhano krmo domačih živali. Ostale bomo skladiščili.

Praviloma skladiščimo krompir v temen, primerno suh in zračen ter hladen prostor. Vendar ne sme biti preveč suh, ker bi se gomolji sicer prehitro sušili. Problem zase je svetloba. Prostor, kjer skladiščimo krompir, naj ne bodo svetli, saj v svetlem prostoru krompir ozeleni. S tem pa se začne tudi izločevanje solamina, to je strupene snovi, ki je v vseh rastlinah te družine. Ozeleneli krompir pa ni povsem neužit. Dovolj je, da ga olupimo do zdravega jedra, pa ga lahko mirno kuhamo in jemo.

Za skladiščenje krompirja so torej najbolj primerne kletke, kjer temperatura ne pade nikoli pod ničlo oz. se ne dvigne čez 10°-12° C. Stvar je preprosta v teoriji, v praksi

pa ni lahko skladiščiti pridelanega krompirja, ki naj bi ga potem rabili vso zimo in pomlad, še zlasti, če ne živimo na deželi in v hiši s hladno kletjo, garažo ali drugimi neogrevanimi prostori. Vsakdo je verjetno opazil, kako hitro začne krompir kaliti, če ga imamo nekaj kilogramov za sprotno rabo v kuhinji. Že po dobrem tednu se na gomoljih, ki so vsaj kak mesec počivali, ob 15°C pojavijo kalčki. Te sicer sproti odstranjujemo, saj se s kaljenjem gomolji izčrpavajo. Če bi pustili, da kalijo naprej, bi se krompir čisto izsušil in bi se gomolji nagubali. Kaljenje samo po sebi pa ne škoduje kakovosti krompirja in ga lahko mirno jemo.

Skušali bomo torej dobiti čim bolj hladen, temen in primerno vlažen, a zračen prostor, v katerega bomo postavili lesene zabojčke s krompirjem. Pred svetlobo in tudi nevarnostjo pozebe bomo krompir zaščitili tako, da bomo zabojčke prekrili s papirjem ali žakljevino. Na spomlad, ko je nevarnost, da začnejo gomolji kaliti, pa ga bomo pregledali in odstranili kalčke. To delo je treba navadno nekajkrat ponoviti.

ŠČEP LJUBEZNI TUDI V LONEC

JELENA STEFANČIČ

Biskvit z jogurtom - 2 lončka svežega jogurta, 2 jogurtova lončka sladkorja, 4 jogurtove lončke moka, 1 lonček olja, 4 jajca, 2 zavitka vanilina, 2 zavitka pecilnega praška, maslo in moka za pekač, sladkorna moka za potresanje.

Zmešamo jajca, vanilin, jogurt in sladkor. Mešamo, da se sladkor stopi. Dodamo olje in moko, pomešamo s pecilnim praškom. Dobro pomastimo in pomokamo pekač ali model za peko. Najbolj pripraven je podolgovat in gladek. Testa je za

dva modela. Napolnimo le do polovice, ker testo med peko močno naraste. Pečemo pol ure v ne preveč vroči pečici.

Pečen biskvit potresemo s sladkorno moko.

Smetanovi štruklji - Za testo potrebujemo: 1/2kg moka, 3dag kvasa, 2 žlici masti, sol, približno 1/4 l mlačnega mleka, drobtine; slan krop, maslo ali mast za zabelo.

Za nadev: 1/2 l goste kisle smetane, nekaj žlic drobtin, 1 jajce.

Iz moka, jajca, masti, soli, napol vzhajane, posebej

postavljenega kvasa in mlačnega mleka naredimo ne pretirno testo, ki naj le napol vzhaja. Nato ga razvaljamo, namažemo z nadevom, zvijemo, damo v ožet in z drobtinami posut prtici, zavijemo in zvitek prevežemo z vrvičco. Takoj ga damo kuhat v slan krop. Počasi naj vre pol do tričetrt ure. Štrukelj previdno dvignemo iz vode, ga malo pustimo na deski, odvijemo, zrežemo in zabelimo. Zvit štrukelj pa lahko zrežemo na 5cm dolge koščke in jih skuhamo brez prtčka.

NA ATLANTO PADEL ZASTOR

MARIJ ČUK

Z nežno in melanholično melodijo znane pevke Johna Lennona, ki ponuja upanje o svetovnem bratstvu, so se zaključile letošnje 26. olimpijske igre v Atlanti. Željo po prijateljstvu in bratstvu je izrazil tudi predsednik Mednarodnega olimpijskega odbora Juan Antonio Samaranch, ko je zahteval trenutek tišine za mir. Takoj za tem stavek, ki je zasejal poseben nemir med vse prisotne na olimpijskem stadionu: igre so končane. Končane do začetka prihodnjega tisočletja, ko se bodo športniki iz vsega sveta spet srečali v Sydneyu. Župan tega avstralskega mesta Frank Sartor je prevzel zastavo s petimi krogi - simbol združevanja. Zaključna proslava se je ob usihanju olimpijskega ognja izpela ob ritmičnih in zvokih številnih odtenkov glasbe, ki se je rodila na tem delu zemlje, v Georgiji, pisanem prostoru ras, veroizpovedi, ljudi. Prav tak je bil tudi mozičen spreved športnikov, nič več formalen: govornice, barve, prepričanja so se pomešala. Predstavniki 197 držav so bili eno, kar najbolj verno izraža in odraža olimpijski duh.

A potek iger ni bil ves čas v taki nerealni zaključni ekstazi. Več je bilo temnih plati; nad vsemi neobvladani vdor pravega finančnega mešetarstva, nizkega tekmovanja s športniki podobami in legendami, komercializem brez sramu, brez vsakršne etične ograde. Česa takega si igre ne smejo dovoliti, kot ne smejo dopustiti bomb na letalu ali v parku. Policija je na vsakem koraku, kaotične dezorganizacije tudi nismo pripravljeni več videti. Olimpijsko in z njim celotno svetovno športno gibanje bo moralo marsikaj pregledati in popraviti. Obljubljajo, da bo čez štiri leta drugače. Te olimpijske igre so obljubljale zgodovino. A zgodovina je nekaj drugega. Zgodovina je predvsem človek, na katerega so sponzorji prepogosto pozabili.

KOLAJNE			
DRŽAVA	ZLATO	SREBRO	BRON
1. ZDA	43	32	25
2. Rusija	26	21	14
3. Nemčija	20	18	27
6. Italija	13	10	12
55. Slovenija	-	2	-

INTERVJU TEDNA

RAZOČARANA ARIANNA BOGATEC

ERIK DOLHAR

Kljub razočaranju ob osvojitvi končnega 12. mesta v razredu Evropa je Bogatecova vseeno pristala na krajši pogovor.

Verjetno si tudi Ti pričakovala boljše uvrstitev...

Gotovo! Ko pa sem videela, da mi lahko prva tri mesta uidejo, mi je sedmo ali dvanajsto mesto pomenilo isto.

Kje se je prav-zaprav zataknilo?

Zataknilo se je že med pripravami. Kot veš, sem imela leto dni časa in v tem obdobju sem marsikaj po-

grešila. Na olimpijskih igrah mi je vseno uspelo obdržati mirno kri; kar pa se je zataknilo, je bilo zato nedvomno pred prihodom v Atlanto.

Meniš, da so v Tvoji kategoriji osvojile odličja najboljša jadralka?

Odličja so osvojile jadralka, ki se dobro znajdejo z močnim vetrom, se pravi, da so fizično dobro pripravljene, so visoke in teške. Menim, da so si medalje tudi zaslužile.

Kakšne načrte pa imaš sedaj?

Zaenkrat bom spravila v kot svojo jadrnico, in to za nekaj let, nakar bomo videli...

Jadralka barkovljanske Sirene, 27-letna Arianna Bogatec, je bila edina zamejka, ki je tekmovala na olimpijskih igrah v Atlanti. Po Barceloni leta 1992 je bila zanjo to že druga olimpijska izkušnja, ki se, žal, ni iztekla tako dobro, kot smo vsi - vključno Arianna - na tihem upali.

V Sydneyu se bo nedvomno bolje izteklo...

Ne vem, kajti če bom jadrnico za nekaj let res spravila v kot, bom morala videti, kako bo življenje pripomoglo k temu, da jo bom zopet dala v morje.

Ko nam je izredno razočarana Arianna to povedala, smo ostali izredno razočarani tudi mi, a ne nad končno uvrstitvijo naše najboljšše športnice zadnjih let na komaj končanih olimpijskih igrah, temveč nad okoljem, v katerem športniki večkrat trdo delajo, a njihov trud vse prevečkrat ni poplačan, niti z lepo besedo ne!

ATLETIKA

ZAKLJUČNI KOMENTAR

CLAUDIA COSLOVICH

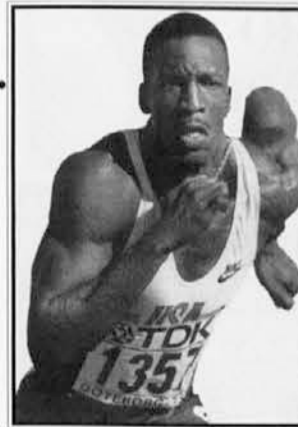
Na atletskih tekmovanjih v Atlanti so v glavnem vsi športniki izpolnili pričakovanja, razen v nekaterih disciplinah, kot je npr. skok s palico, pri katerem se najboljša dva (Bubka in Britts) nista uvrstila niti v finale, ter v ženskem teku na 200 metrov, kjer je nepričakovano zmagala Percec. Delno preseneča, da so v moški štafeti 4 x 100 m slavili Kanadčani, medtem ko so bili Američani morda preveč

prevzetni, tako da je prav, da v tej panogi na koncu niso slavili.

"Azzurri" niso še nikoli pobrali toliko medalj kot tokrat, predvsem v športnih disciplinah, ki jih ljudje ne poznajo dobro, ker jih pač ne predvajajo po televizijskih ekranih. Iz Atlante pa je RAI tokrat prenašala predvsem take panoge.

O slovenskih atletih lahko povem, da rezultat Bukovecove (srebro na 100 metrov z ovirami, na sliki spodaj, druga z leve) ne preseneča, saj so od nje vsi pričakovali medaljo. V zadnjih letih je namreč plavolasa

Michael Johnson, 2 zlati kolajni

Brigita dokazala, da je na zelo visokem atletskem nivoju, do olimpijskega 2. mesta pa se ji je dobra uvrstitev vedno izmuznila. Letos je dokazala, da je med najboljšimi, in zaslužno dobila medaljo. Drugo slovensko odličje je prišlo iz discipline (kajak na divjih vodah), ki ji ne sledim preveč.

Mislím, da so ostali Slovenci izpolnili pričakovanja, vsaj kar se atletike tiče. Ne smemo pozabiti, da je Gregor Cankar v moškem skoku v daljino skočil le nekaj centimetrov manj od svetovnih rekorderjev, a tudi to naj vas ne čudi. Gregor je namreč letos že preskočil dolžino 8 metrov in 30 centimetrov. Ko se je v Atlanti uvrstil v finale, je dosegel dobro dolžino 8 metrov in 6 centimetrov. Zanj je to nedvomno dober rezultat, saj je še mlad.

Brigita Bukovec (druga z leve proti desni)

MOTOCIKLIZEM

ZENIČ MATEMATIČNO SLOVENSKI PRVAK

Vsi smo pričakovali, da bo dirkač, doma s Cola nad Repnom, Albert Zenič (na obeh slikah) po dolgih letih motociklističnih dirk letos nastopal izključno na avtomobilskih dirkah Clio prvenstva Slovenije, saj smo bili marca letos tudi na predstavitvi njegovega avtomobila. A smo se krepko zmotili. Pred začetkom tega prvenstva se je Albert namreč odločil, da bo treniral in izpilil svoje veščine tudi na motociklističnih dirkah. Sezona se je zanj začela izredno dobro, saj je že na prvi dirki na Hungaroringu z izposojenim motornim kolesom zmagal brez nikakršnega treninga. Nato je nastopil brez vsake priprave še na štirih dirkah, saj njegov letošnji cilj ni bil osvojitve državnega naslova. Povsem nepričakovano je zmagal na tolikih dirkah slovenskega prvenstva, da je osvojil državni naslov!

S svojo zadnjo zmago v Zeltwegu si torej spet slovenski prvak...

Moram povedati, da si nisem pričakoval končne zmage oz. osvojitve drugega naslova državnega prvaka Slovenije. Vsekakor smo po treh tekmah videli, da sem vsakič zmagal in tudi moji tekmeci, čeprav so bili zelo blizu, niso bili tako pripravljeni, da bi me lahko ogrožali. Zmagal sem pet dirk na pet tekmovanj, tako da sem dve dirki pred koncem sezone že matematično slovenski državni prvak.

Kako to, da se nisi popolnoma predal svoji novi panogi - avtomobilizmu?

Že na začetku sezone smo z direktorjem ekipe AMD Domžale Petrom Verbičem odločili, da bom tekmoval na avtomobilskih in tudi na motociklističnih dirkah, veljavnih za državno prvenstvo Slovenije v razredu 125 sport production. Glede na to, da so se avtomobilske dirke začele šele maja meseca, sem skoraj zavidal prijateljem oz. sovoznikom, s katerimi smo bili skupaj na motociklističnih dirkah osem let, in sem se zato odzval izzivu. Zadovo-

ljen sem, da sem to storil, saj bi drugače nekaj pogrešal.

Katere so tvoje pribodnje dirke?

Motociklistični dirki bosta na sporedu še 1. septembra v Zeltwegu in 29. oktobra na Grobinku. Glede na to, da sem matematično že prvak, mislim, da se teh dveh dirk ne bom udeležil. V avtomobilu bom do konca sezone tekmoval še štirikrat. Čeprav prvič tekmujem z avtomobilom, moram povedati, da sem z dosedanjim potekom sezone zadovoljen, čeprav sem na tihem pričakoval boljše uvrstitve. Kljub temu je med motornimi kolesi in avtomobili veliko podobnosti, vsaj kar se hitrosti dirk tiče. Ta je pa zame le nova športna panoga, ki se v marsičem razlikuje od moje "prve ljubezni" - motociklizma. Rezultati doslej niso izostali na progah, kjer sem vaju hitre vožnje; na gorskih tekmovanjih pa nekoliko zaostajam, tako da moje uvrstitve nihajo od petega do sedmega mesta. Glede na to, da sem novinec v avtomobilskih dirkah, mi tekmeci pravijo, naj se zadovoljim, saj so časi, ki sem jih doslej zabeležil, dobri. Prepričan pa sem, da bo v naslednjih sezonah bolje!

E.D.

NASVIDENJE V SYDNEYU!

15

ČETREK
8. AVGUSTA
1996

obiščite nas!

KATOLIŠKA
KNJIGARNA

Na Travniku sredi Gorice
že devet desetletij

VSE ZA ŠOLO IN PISARNO

Z ŽIČNICO DO SVETIH VIŠARIJ,
KJER SE SREČUJEJO
VERNIKI TREH NARODOV

KABINSKA ŽIČNICA v Oveji vasi
obratuje vsak dan od 22. junija do 8.
septembra. Nato pa še 14./15., 21./22. in
28./29. septembra.

URNIK: delavniki od 9. do 16.30; nedelje in
prazniki od 8.30 do 18. ure.
Posebne ugodnosti za organizirane skupine
(min. 25 oseb); povratna karta 14.000 lir.

Sv. maša: delavniki ob 12. uri; nedelje in prazniki ob 9.30, 10.30, 12., 15. uri.

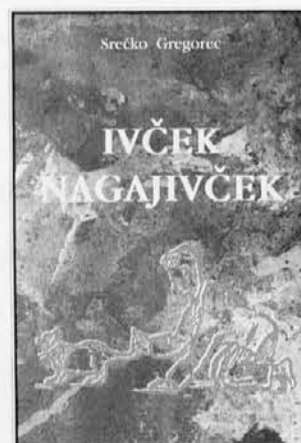
telecabina
MONTE
SANTO
DEI
LUSSARI

INFORMACIJE TEL. 0428/2967 - 64982. FAX 0428/40455

DVE KNJIŽICI
ZA NAJMLAJŠE

KRALJIČNA Z LEDENIM SRCEM

*napisala Mariza Perat
ilustrirala Danila Komjanc*

IVČEK NAGAJIVČEK
*napisal Srečko Gregorec
ilustriral Jože Vrtovec*

ZA PRIJETNE POČITNIŠKE URICE!